

Cvičení 6: Parametry a aplikace diod

C6.1: Aplikace diody v jednopulzním usměrňovači

Princip činnosti, význam jednotlivých obvodových prvků

Příklady **CP6.1** a **CP6.2**

C6.2: Voltampérové charakteristiky diod

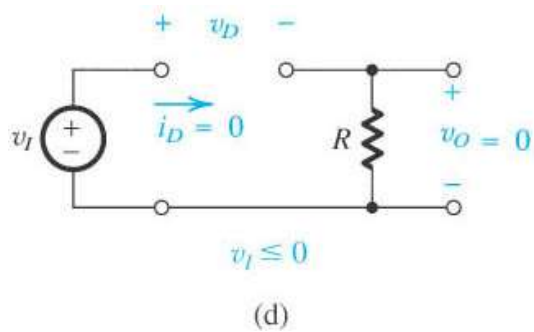
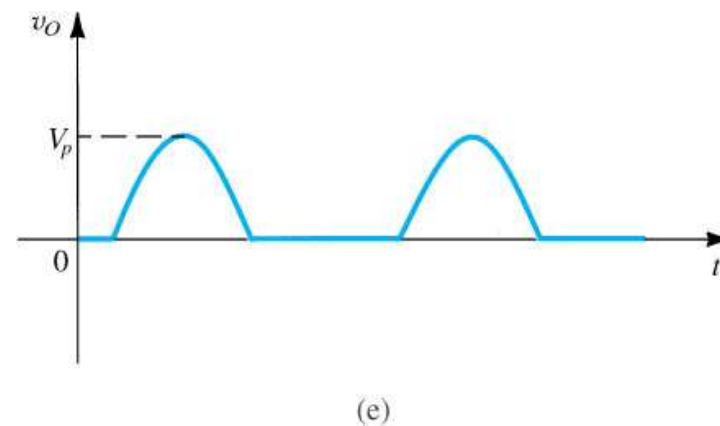
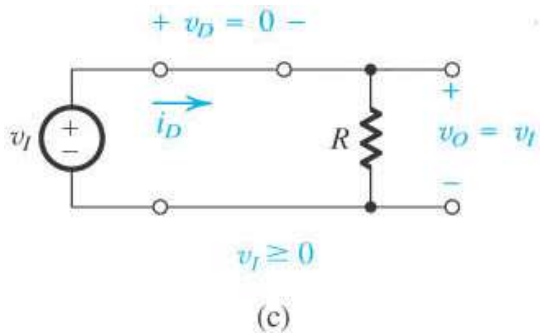
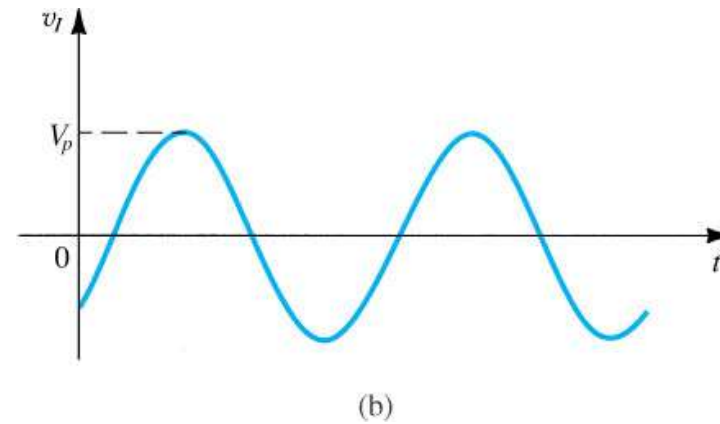
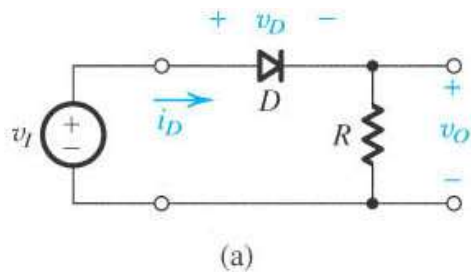
Měření propustných charakteristik různých typů polovodičových diod **M6.1**

C6.3: Dynamické vlastnosti diody

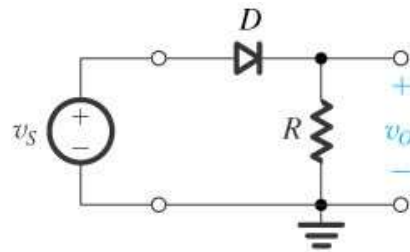
Měření a simulace doby závěrného zotavení **M6.2** a **S6.1**

Měření a simulace průběhů proudu a napětí v jednopulzním usměrňovači využívajícím diodu s PN přechodem a Schottkyho diodu **M6.3** a **S6.2** a **S6.3**

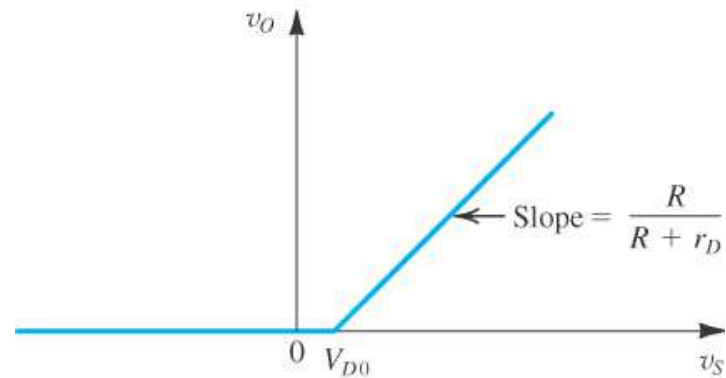
C6.1 Aplikace diod - Usměrňovač

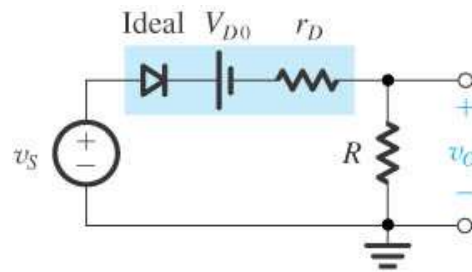
C6.1 Aplikace diod - Usměrňovač

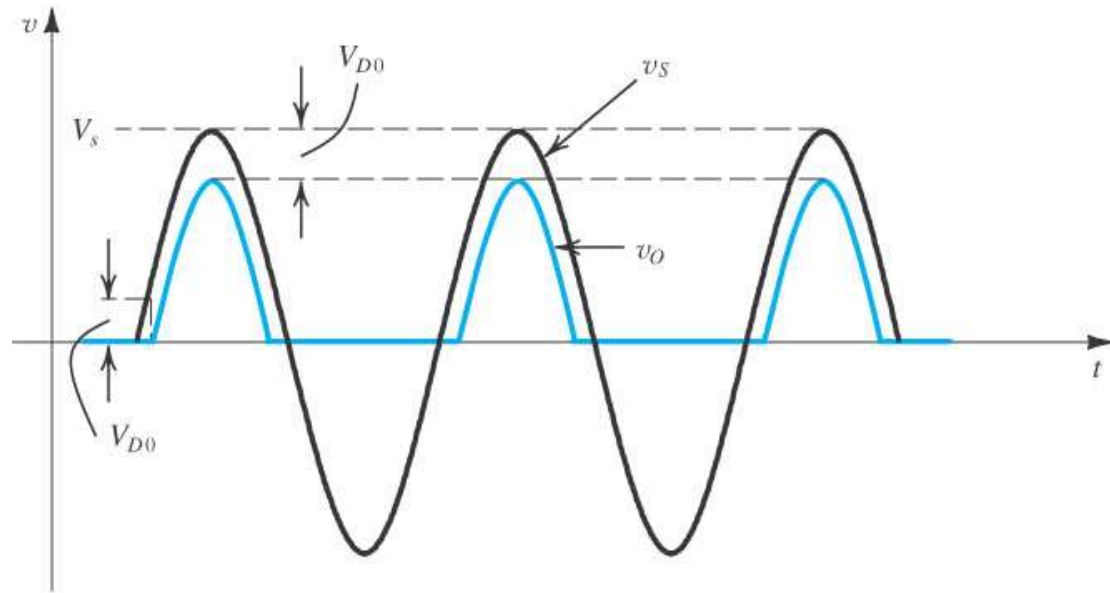
(a)

(c)

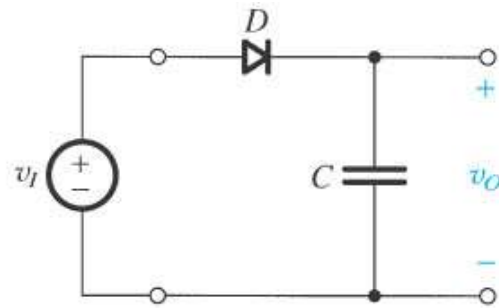
(b)

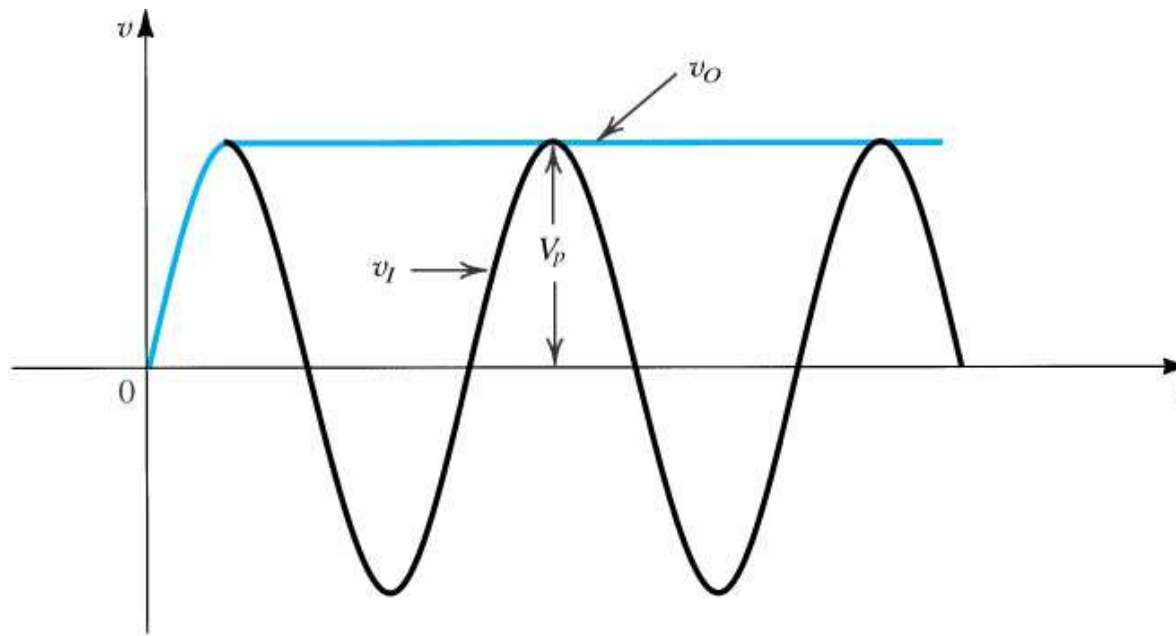
(d)

C6.1 Aplikace diod - Usměrňovač

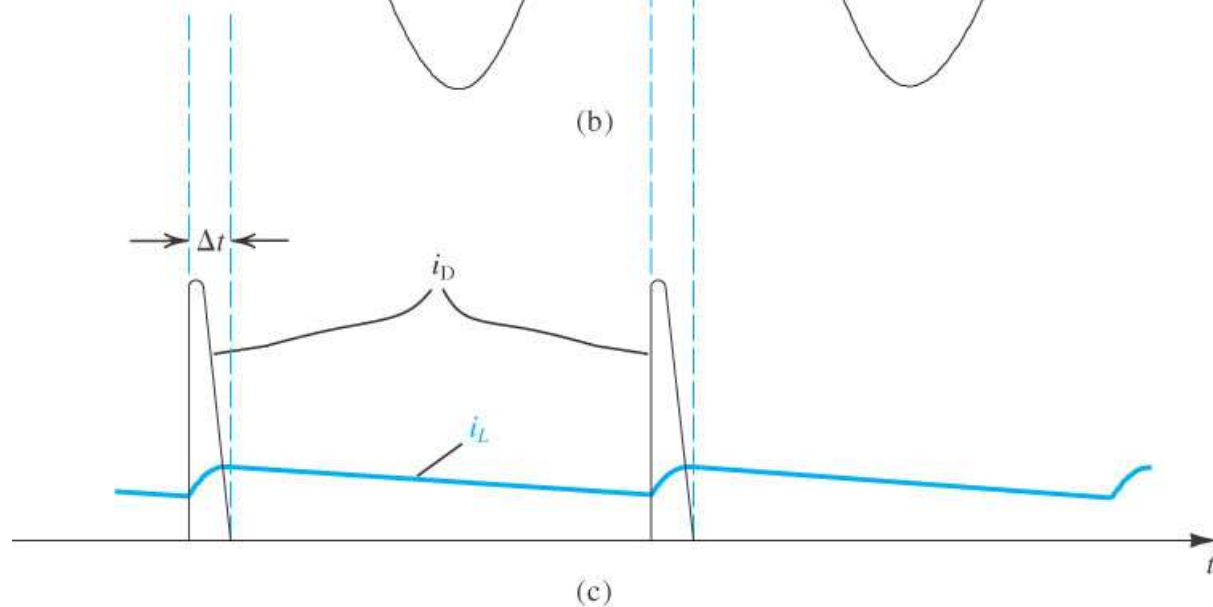
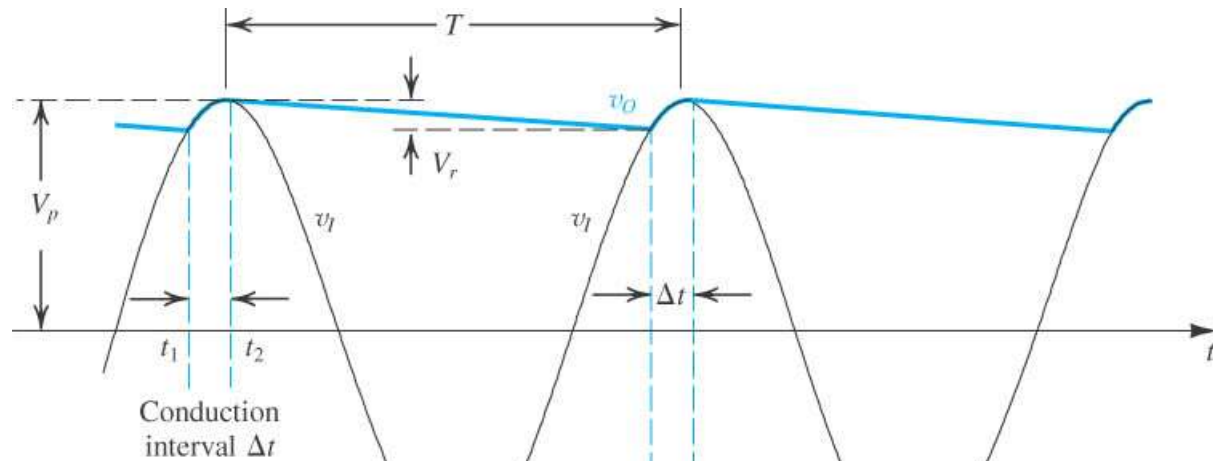
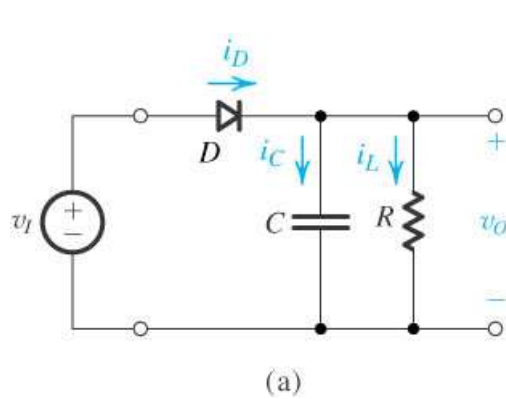

(a)

(b)

C6.1 Aplikace diod - Usměrňovač

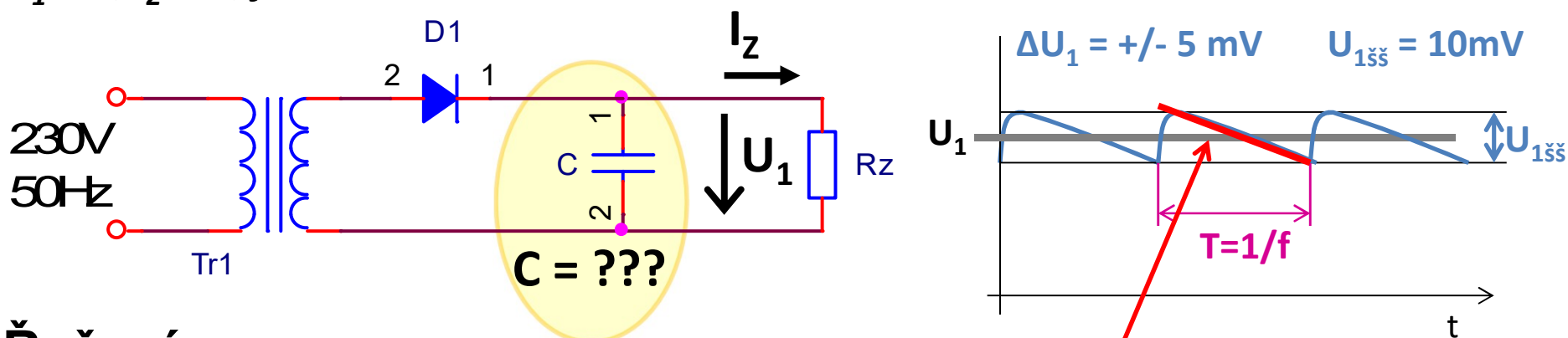

C6.1 Aplikace diod - Usměrňovač

Příklad CP6.1:

Vypočtěte hodnotu kapacity filtru pro jednocestný usměrňovač tak, aby zvlnění výstupního napětí ΔU_1 nepřesáhlo $\pm 5\text{mV}$.

$U_1=5\text{V}$, $I_Z=1\text{A}$, $f=50\text{Hz}$.

Řešení:

Řešení spočívá v nalezení hodnoty kapacity, na které nedojde k poklesu napětí většímu než $U_{1\text{řř}}$ při vybíjení proudem I_Z po dobu blíží se jedné periodě T .

Vyjdeme ze vztahu mezi napětím a nábojem $Q=C \cdot U$.

Mezi nábojem na dané kapacitě a proudem platí vztah:

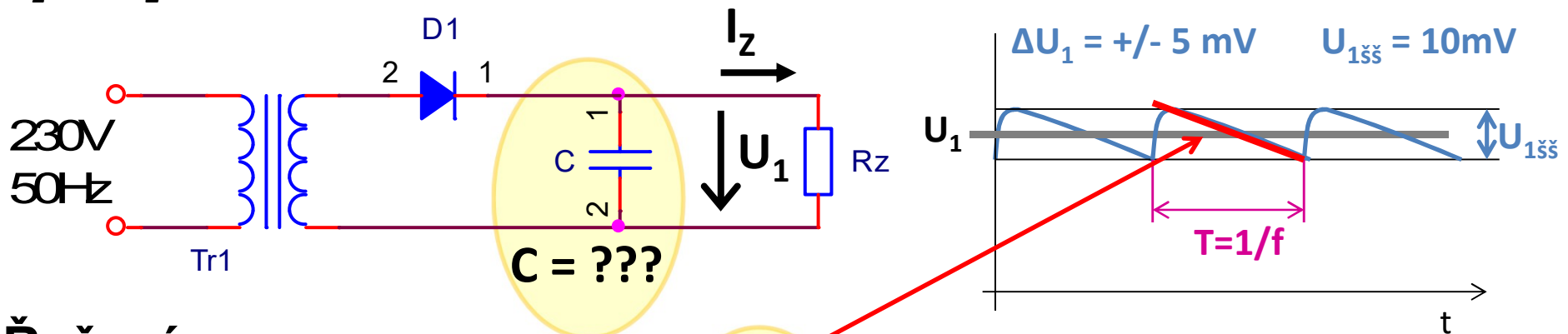
$$I = \frac{dQ}{dt} \Rightarrow I = C \cdot \frac{dU}{dt}$$

C6.1 Aplikace diod - Usměrňovač

Příklad CP6.1:

Vypočtete hodnotu kapacity filtru pro jednocestný usměrňovač tak, aby zvlnění výstupního napětí ΔU_1 nepřesáhlo $\pm 5\text{mV}$.

$U_1=5\text{V}$, $I_Z=1\text{A}$, $f=50\text{Hz}$.

Řešení:

$$I = \frac{dQ}{dt} \Rightarrow I = C \cdot \frac{dU}{dt}$$

$$C \approx \frac{I_Z \cdot T}{U_{1ss}} = \frac{I_Z}{U_{1ss} \cdot f} = \frac{U_1}{R_Z \cdot U_{1ss} \cdot f}$$

$$C \approx \frac{I_Z}{U_{1ss} \cdot f} = \frac{1}{0,01 \cdot 50} = 2 \text{ F}$$

NEPŘIJATELNÉ !!!

C6.1 Aplikace diod - Usměrňovač

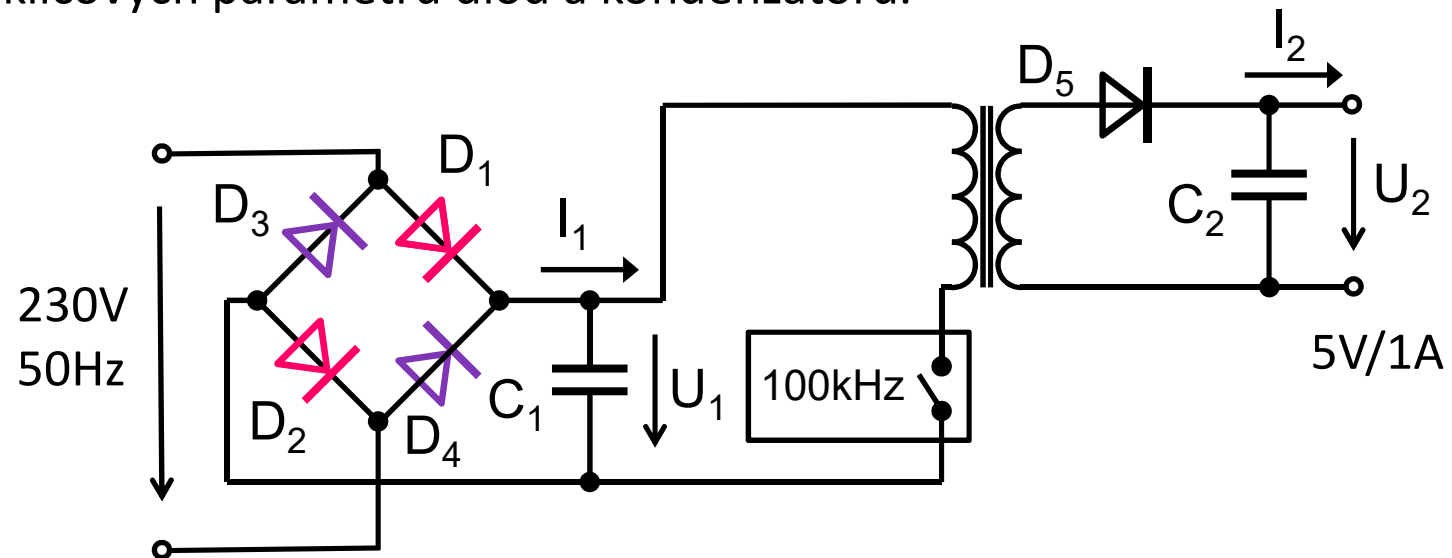
Příklad CP6.2:

Vypočtěte hodnoty kapacit filtrů C_1 a C_2 tak, aby zvlnění napětí

ΔU_1 nepřesáhlo $\pm 50\text{V}$ při $I_1=30\text{mA}$

ΔU_2 nepřesáhlo $\pm 5\text{mV}$ při $I_2=1\text{A}$

Určete hodnoty klíčových parametrů diod a kondenzátorů.

Řešení:

Jedná se o zjednodušené zapojení flyback měniče.

C_1 je filtr můstkového usměrňovače, kde doba vybíjení se blíží $T/2$

C_2 je filtr jednocestného usměrňovače (obdobně jako v CP6.1)

C6.1 Aplikace diod - Usměrňovač

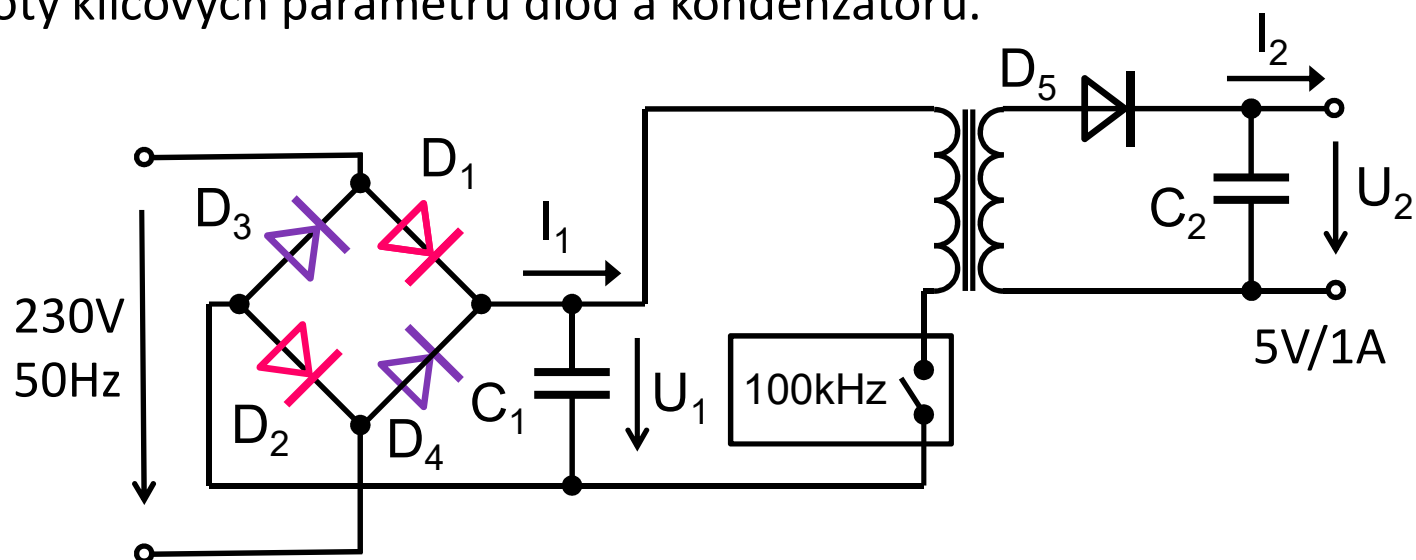
Příklad CP6.2:

Vypočtěte hodnoty kapacit filtrů C_1 a C_2 tak, aby zvlnění napětí

ΔU_1 nepřesáhlo $\pm 50\text{V}$ při $I_1=30\text{mA}$

ΔU_2 nepřesáhlo $\pm 5\text{mV}$ při $I_2=1\text{A}$

Určete hodnoty klíčových parametrů diod a kondenzátorů.

Řešení:

$$C_1 \approx \frac{I_1}{U_{1\text{řř}} \cdot 2f} = \frac{0,03}{100 \cdot 2 \cdot 50} = 3 \text{ uF}$$

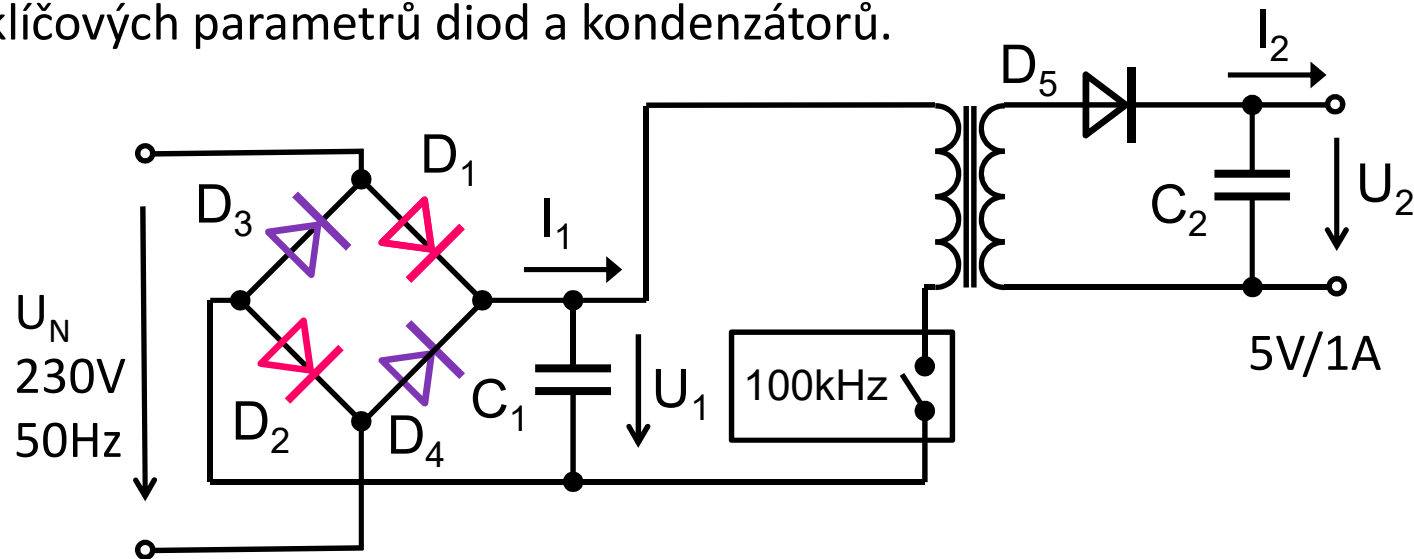
$$C_2 \approx \frac{I_2}{U_{2\text{řř}} \cdot f} = \frac{1}{10\text{m} \cdot 100\text{k}} = 1 \text{ mF}$$

C6.1 Aplikace diod - Usměrňovač

Příklad CP6.2:

(pokračování)

Určete hodnoty klíčových parametrů diod a kondenzátorů.

Řešení:

Diody $D_1..D_4$:

Max. opakovatelné závěrné napětí $U_{RRM} > U_{NMAX}$

$$U_{RRM} > 230 * \sqrt{2} = 325 \text{ V}$$

Max. střední hodnota propustného proudu I_{FAV}

$$I_{FAV} > \frac{I_1}{2} = \frac{0,03}{2} = 15 \text{ mA}$$

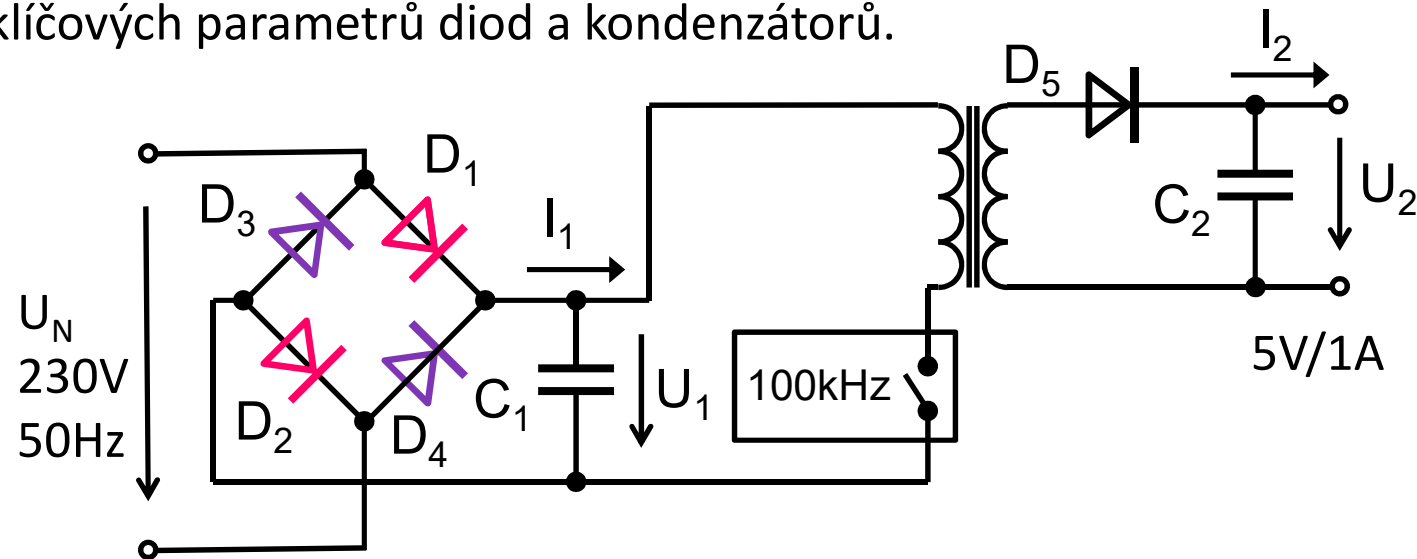
$f = 50\text{Hz} \Rightarrow T = 20\text{ms} \gg trr \text{ (max. } 20\mu\text{s)} \Rightarrow \text{“General Purpose Diode”}$

C6.1 Aplikace diod - Usměrňovač

Příklad CP6.2:

(pokračování)

Určete hodnoty klíčových parametrů diod a kondenzátorů.

Řešení:

Dioda D_5 :

Max. opakovatelné závěrné napětí $U_{RRM} > 2 * U_2$

$$U_{RRM} > 2 * 5 = 10 \text{ V}$$

Max. střední hodnota propustného proudu I_{FAV}

$$I_{FAV} > I_2 = 1 \text{ A}$$

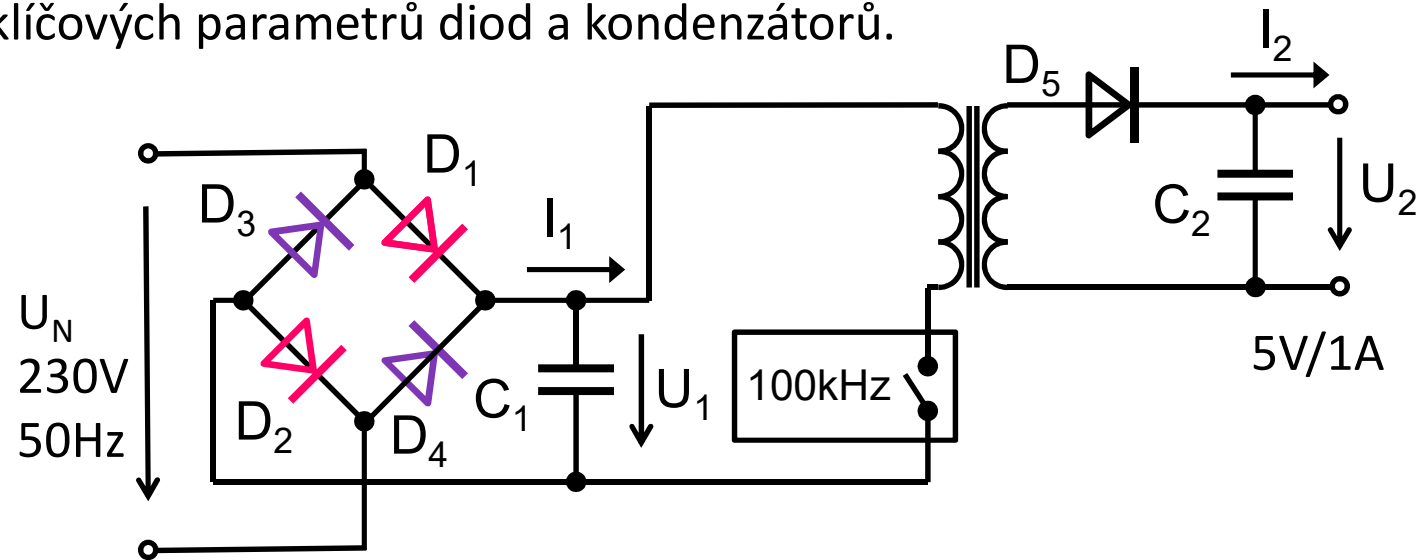
$f = 100\text{kHz} \Rightarrow T = 10\mu\text{s} \gg trr \text{ (max. 10ns)} \Rightarrow \text{"Fast Recovery" nebo Schottky Diode}$

C6.1 Aplikace diod - Usměrňovač

Příklad CP6.2:

(pokračování)

Určete hodnoty klíčových parametrů diod a kondenzátorů.

Řešení:

Kondenzátory:

C_1 - jmenovité napětí $U_R > U_{NMAX}$

$$U_R > 230 * \sqrt{2} = 325 \text{ V}$$

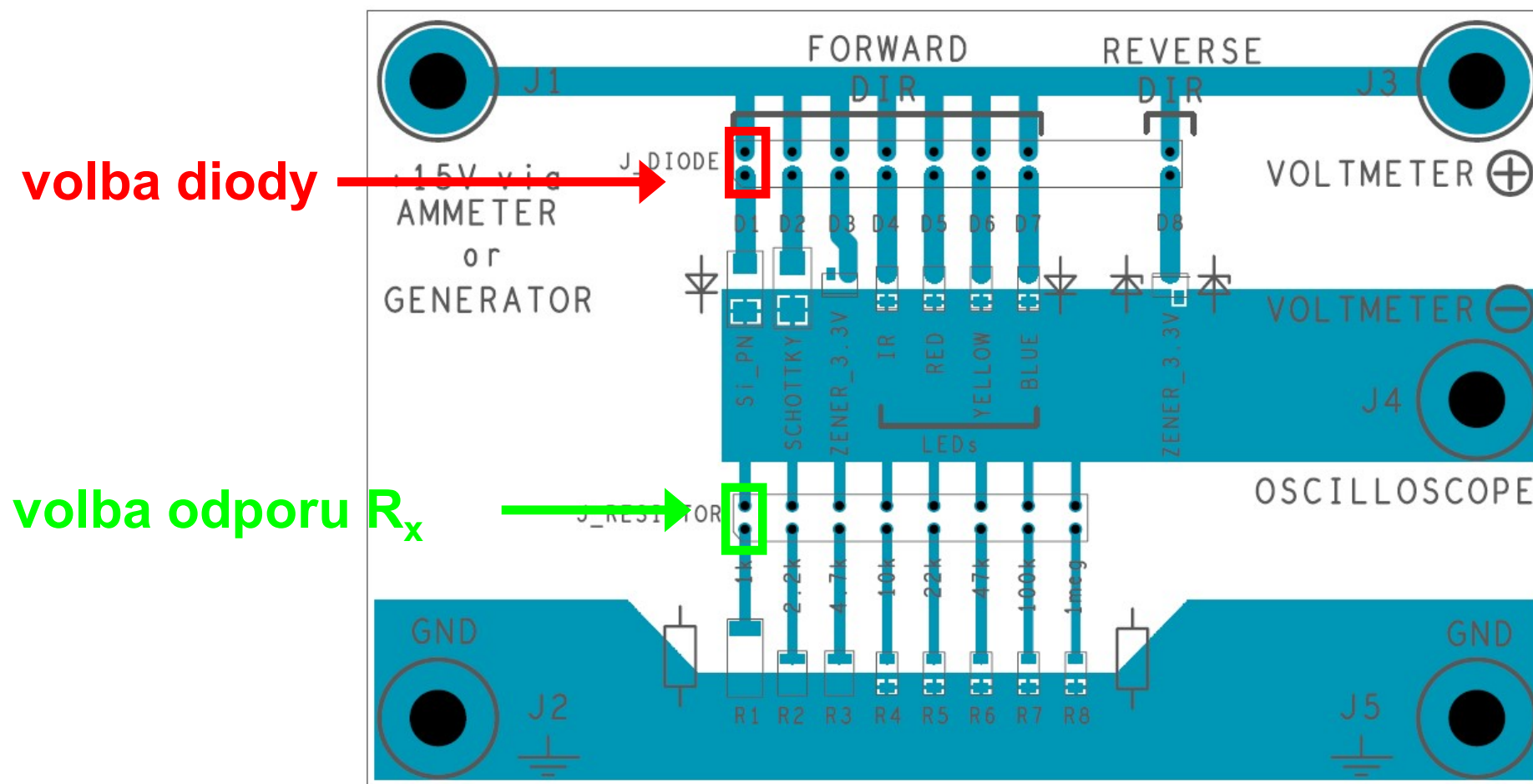
C_2 - jmenovité napětí $U_R > U_2$

$$U_R > 5 \text{ V}$$

Zvolíme například C_1 - 4,7uF/400V a C_2 - 2,2mF/10V

C6.2 Volt - ampérové charakteristiky diod

Měřicí přípravek pro měření propustných VA charakteristik diod

C6.2 Volt - ampérové charakteristiky diod

M6.1: Měření propustných VA charakteristik diod

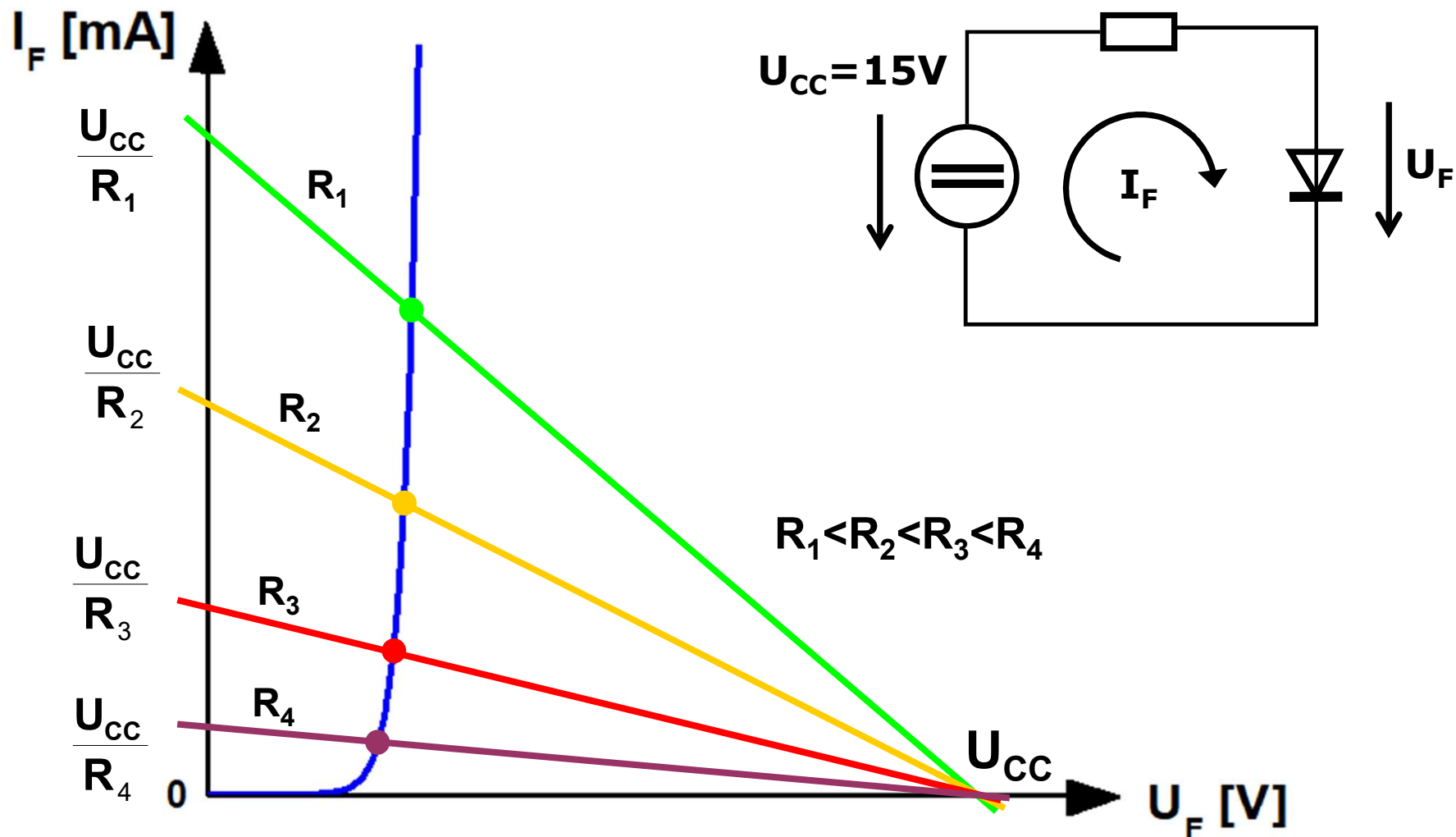
Cíl: Změřit propustné VA charakteristiky různých typů polovodičových diod a vykreslit grafy jejich charakteristik v Excelu (list UF)

MEZNÍ PARAMETRY					
TYP	I_{FAV} (mA)	I_{FSM} (A)	U_{RRM} (V)	U_{RSM} (V)	Poznámka
1N4007	1000	40	1000		Křemíková usměrňovací dioda s pn přechodem.
10BQ040	1000	430	40	40	Schottkyho usměrňovací dioda
ZD 3V3					Zenerova dioda 3.3 V
LED –IR	65		5		Infračervená GaAlAs svítivka
LED – RED	30	0.185	5		Červená InGaAlP svítivka
LED – YELLOW	30	0.175	5		Žlutá InGaAlP svítivka
LED - BLUE	30	0.150	5		Modrá svítivka GaN na SiC

C6.2 Volt - ampérové charakteristiky diod

M6.1: Měření propustných VA charakteristik diod

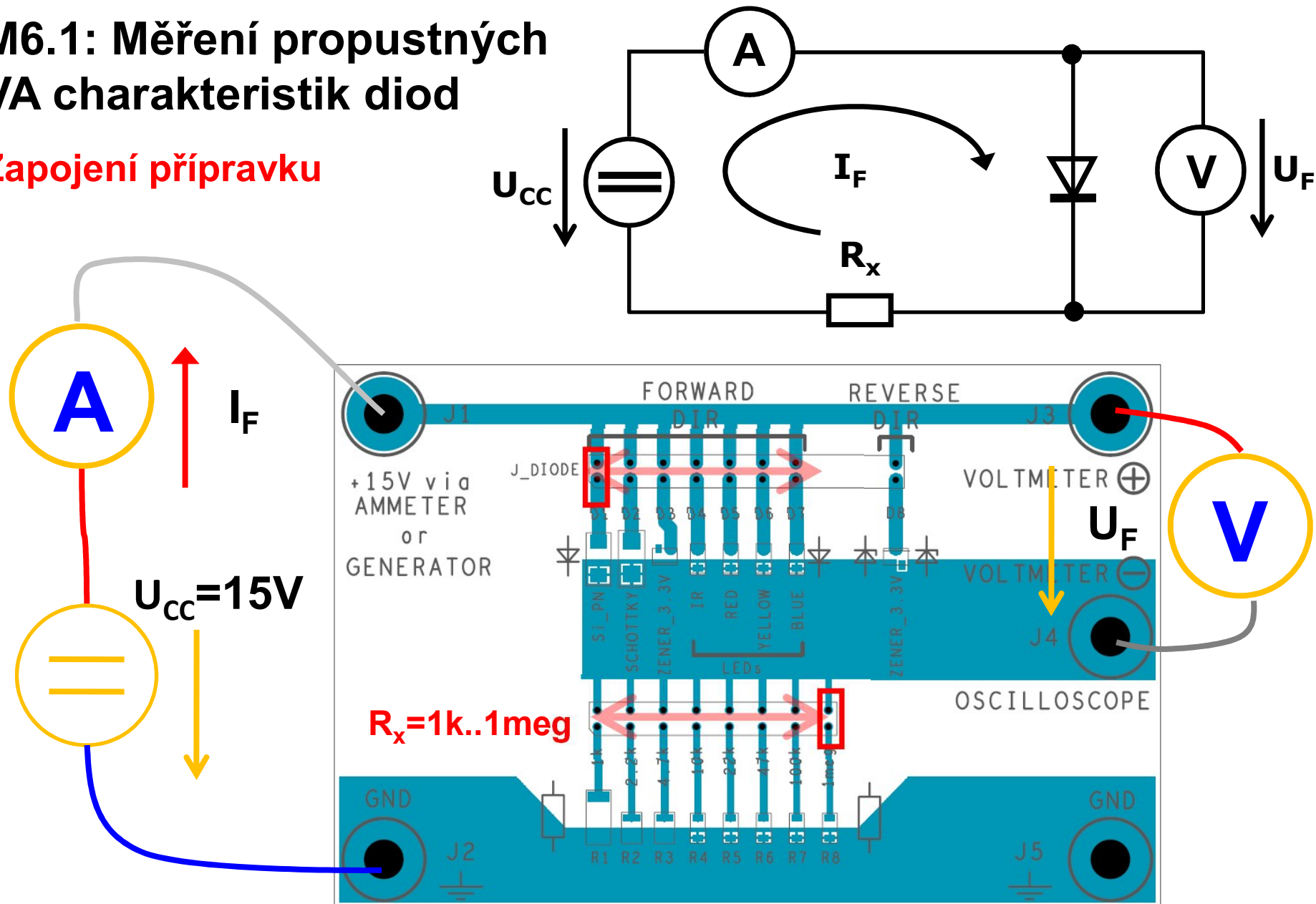
Princip měření

C6.2 Volt - ampérové charakteristiky diod

M6.1: Měření propustných VA charakteristik diod

Zapojení přípravku

C6.2 Volt - ampérové charakteristiky diod

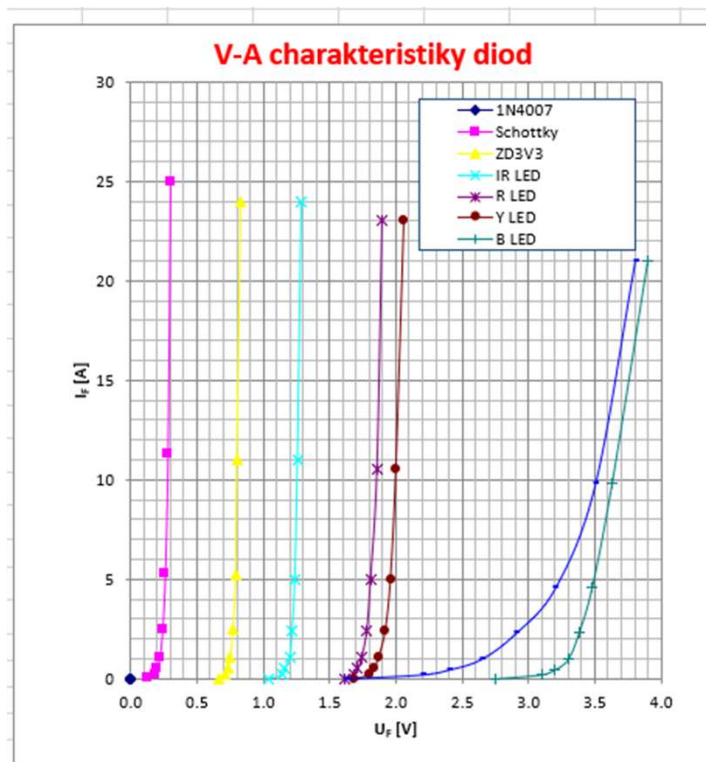
M6.1: Měření propustných VA charakteristik diod

Zpracování výsledků – list UF

Zvolit diodu

Doplnit naměřené souřadnice
 U_F a I_F pracovních bodů

Přepínat postupně odpory R_x

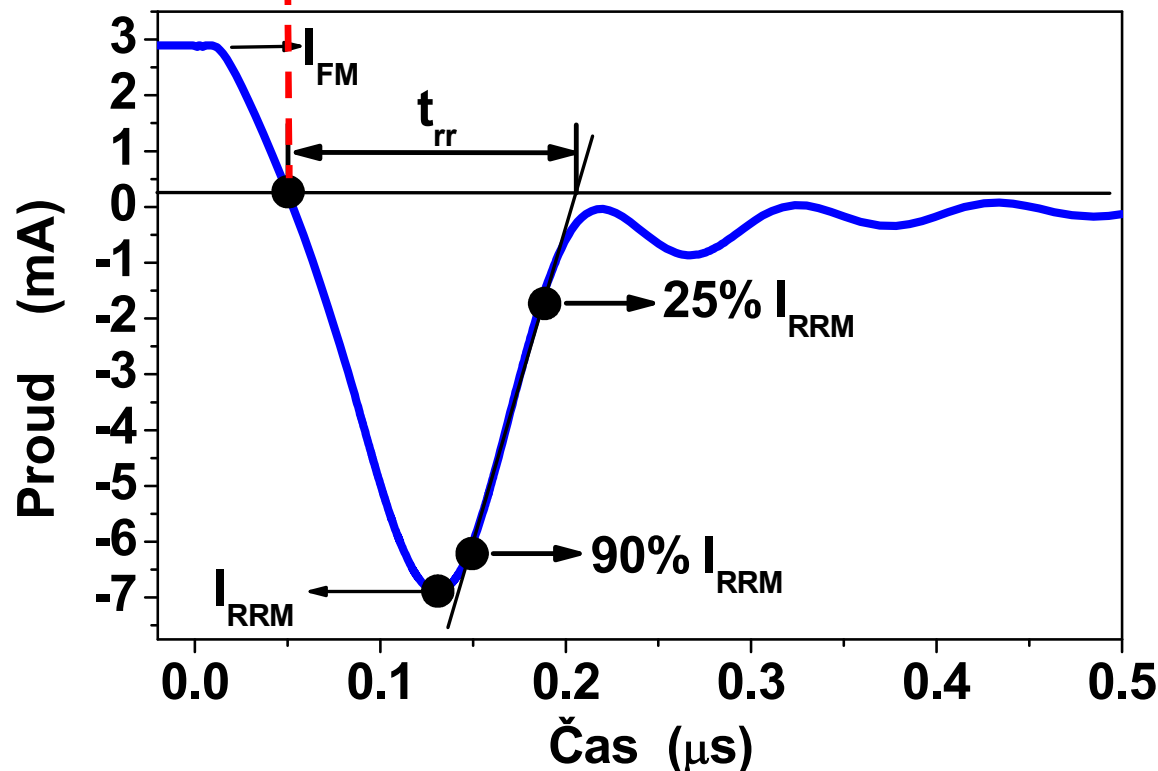
	R1 [Ω]	1M	100k	47k	22k	10k	4.7k	2.2k	1k
1N4007	U_F [V]	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
	I_F [mA]	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
Schottky	U_F [V]	0.120	0.180	0.200	0.220	0.240	0.260	0.280	0.300
	I_F [mA]	0.027	0.250	0.530	1.100	2.500	5.300	11.300	25.000
ZD3V3	U_F [V]	0.660	0.710	0.730	0.750	0.770	0.790	0.800	0.830
	I_F [mA]	0.026	0.250	0.520	1.100	2.500	5.200	11.000	24.000
IR LED	U_F [V]	1.040	1.140	1.160	1.200	1.220	1.240	1.260	1.290
	I_F [mA]	0.026	0.240	0.500	1.100	2.400	5.000	11.000	24.000
R LED	U_F [V]	1.610	1.680	1.710	1.740	1.780	1.810	1.860	1.900
	I_F [mA]	0.025	0.240	0.500	1.100	2.400	5.000	10.500	23.000
Y LED	U_F [V]	1.690	1.800	1.840	1.870	1.920	1.960	2.000	2.060
	I_F [mA]	0.025	0.230	0.500	1.100	2.400	5.000	10.500	23.000
B LED	U_F [V]	2.750	3.100	3.200	3.300	3.380	3.480	3.630	3.900
	I_F [mA]	0.024	0.230	0.480	1.000	2.300	4.600	9.800	21.000
ZD3V3	U_R [V]	1.620	2.200	2.400	2.640	2.900	3.200	3.500	3.800
	I_R [mA]	0.024	0.230	0.480	1.000	2.300	4.600	9.800	21.000

C6.3 Dynamické vlastnosti diod

Doba závěrného zotavení t_{RR} diody - definice

Doba závěrného zotavení t_{RR} udává rychlost s jakou je dioda schopna přepnout z propustného do závěrného směru. Závisí na tom, jak je dioda resp. vnějšího obvodu schopna odčerpat z přechodu minoritní nositele injektované při propustné polarizaci.

propustná polarizace → závěrná polarizace

I_{FM} vrcholová hodnota propustného proudu

I_{RRM} vrcholová hodnota proudu při závěrném zotavení

t_{rr} doba závěrného zotavení

Q_{rr} komutační náboj

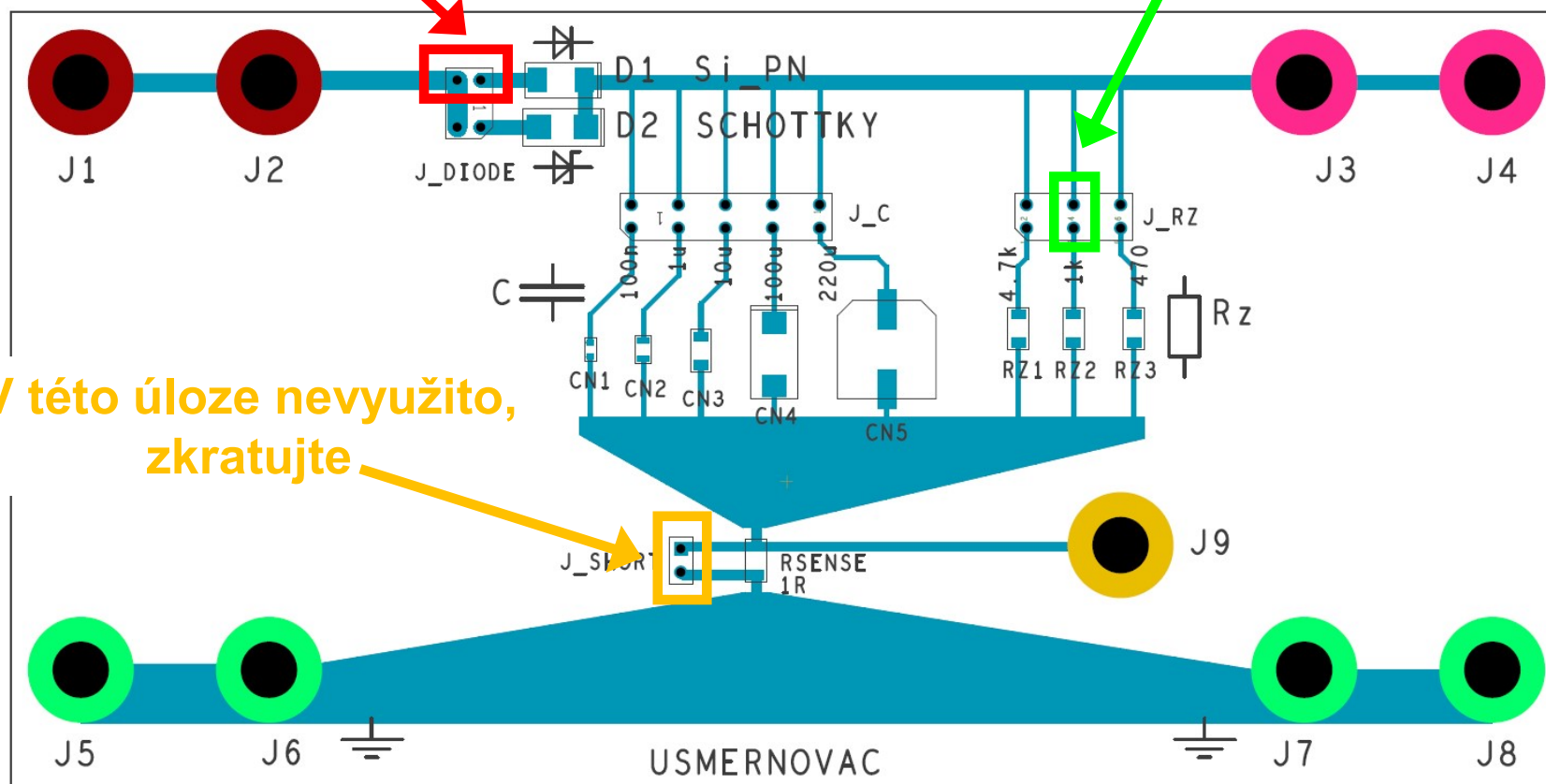
C6.3 Dynamické vlastnosti diod

Měřicí přípravek pro měření t_{RR} diody

volba diody

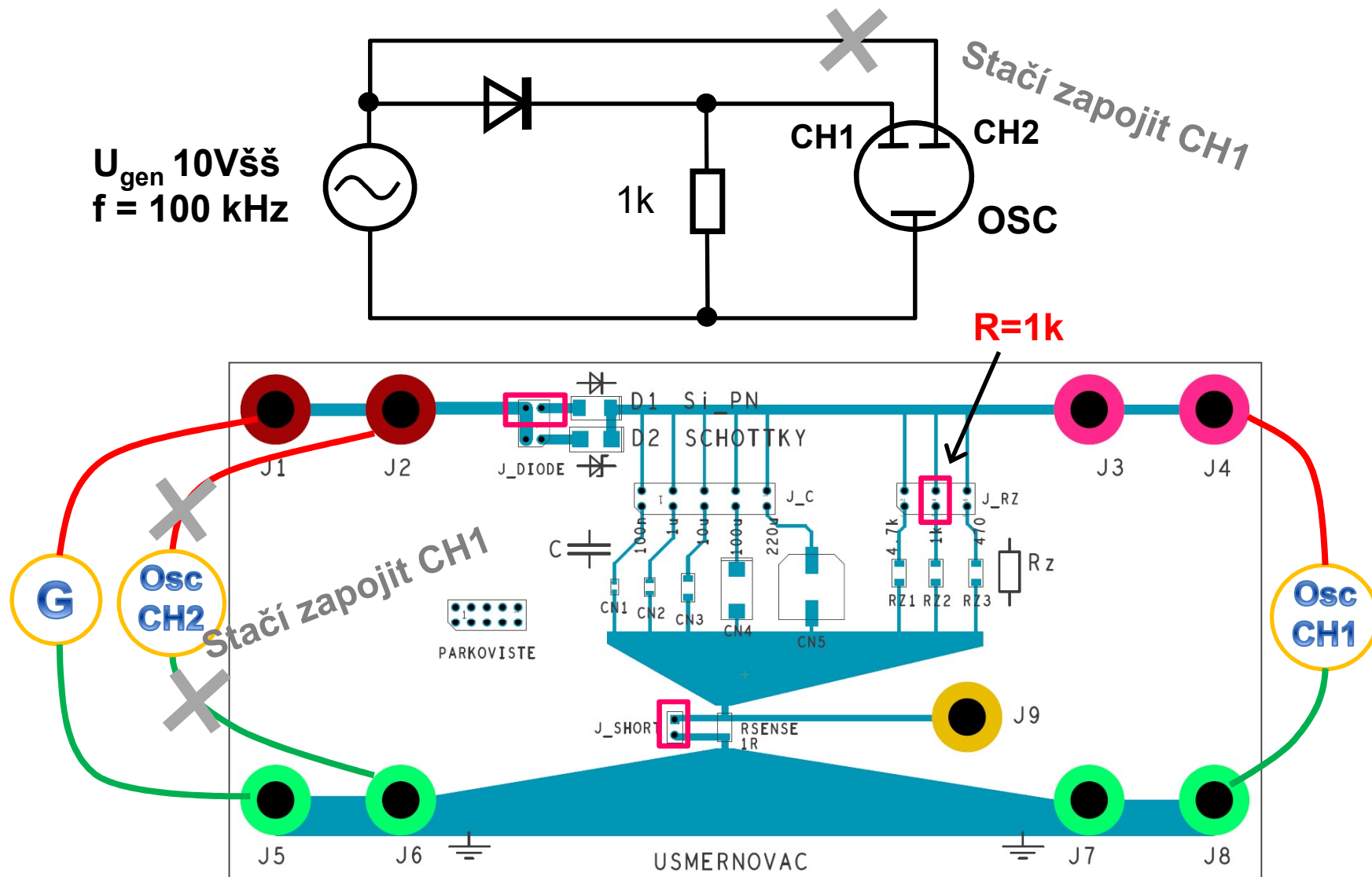
odpor zvolte 1k

V této úloze nevyužito,
zkratujte

C6.3 Dynamické vlastnosti diod

M6.2: Měření doby závěrného zotavení t_{RR} diody

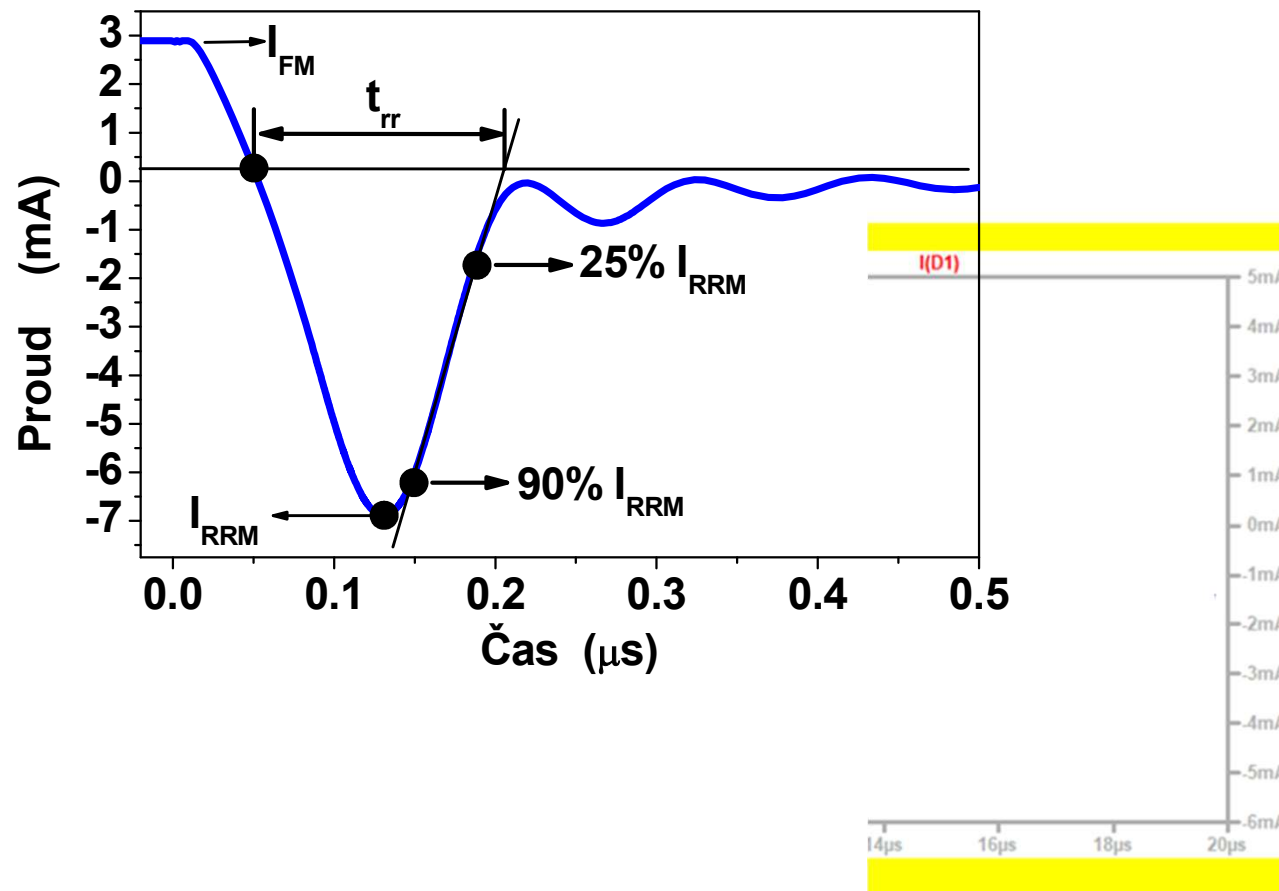

C6.3 Dynamické vlastnosti diod

Vyhodnocení M6.2 – t_{RR} diody

EXCEL – karta TRR:

Doplňte změřené hodnoty z osciloskopu

Tab.1

Změřená data:	
f [kHz]	100
I_{FM} [mA]	4.0
t_{rr} [μs]	2.0
I_{RRM} [mA]	-4.0

Tab.2

Simulovaná data pro TT=1μs:	
f [kHz]	100.0
I_{FM} [mA]	
t_{rr} [μs]	
I_{RRM} [mA]	

Tab.3

Simulovaná data pro TT=6μs:	
f [kHz]	100.0
I_{FM} [mA]	
t_{rr} [μs]	
I_{RRM} [mA]	

C6.3 Dynamické vlastnosti diod

S6.1: Simulace t_{RR} diody

```
.model 1N4007/TRR D(
```

```
+ Is=14.11n
```

```
+ N=1.984
```

```
+ Rs=33.89m
```

```
+ Ikf=94.81
```

```
+ Xti=3
```

```
+ Eg=1.11
```

```
+ Cjo=25.89p
```

```
+ M=.44
```

```
+ Vj=.3245
```

```
+ Fc=.5
```

```
+ Bv=1500
```

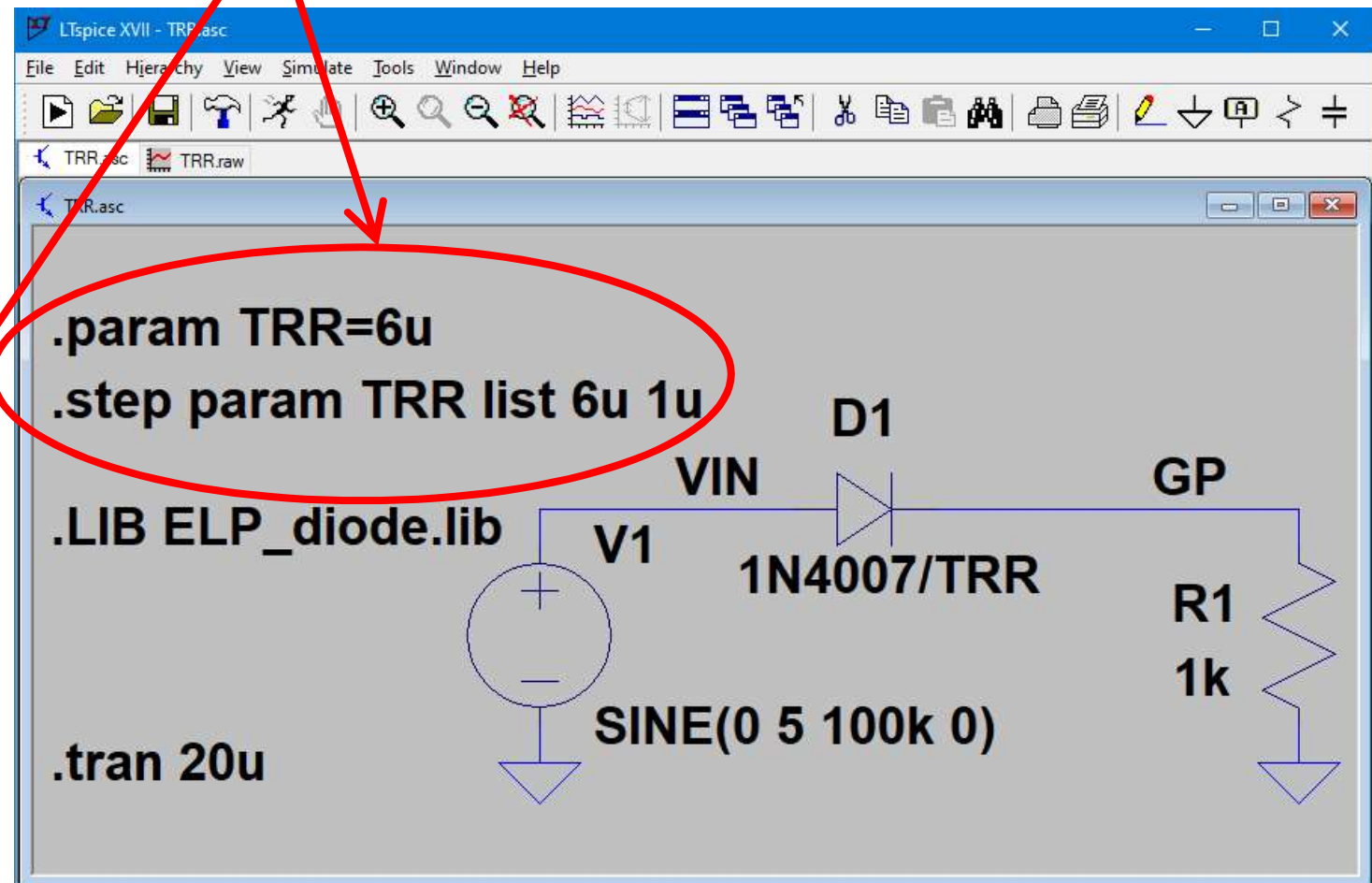
```
+ Ibv=10u
```

```
+ Tt={TRR}
```

```
+ TBV1=0.83m)
```

```
*$
```

TRR jako nastavitelný parametr

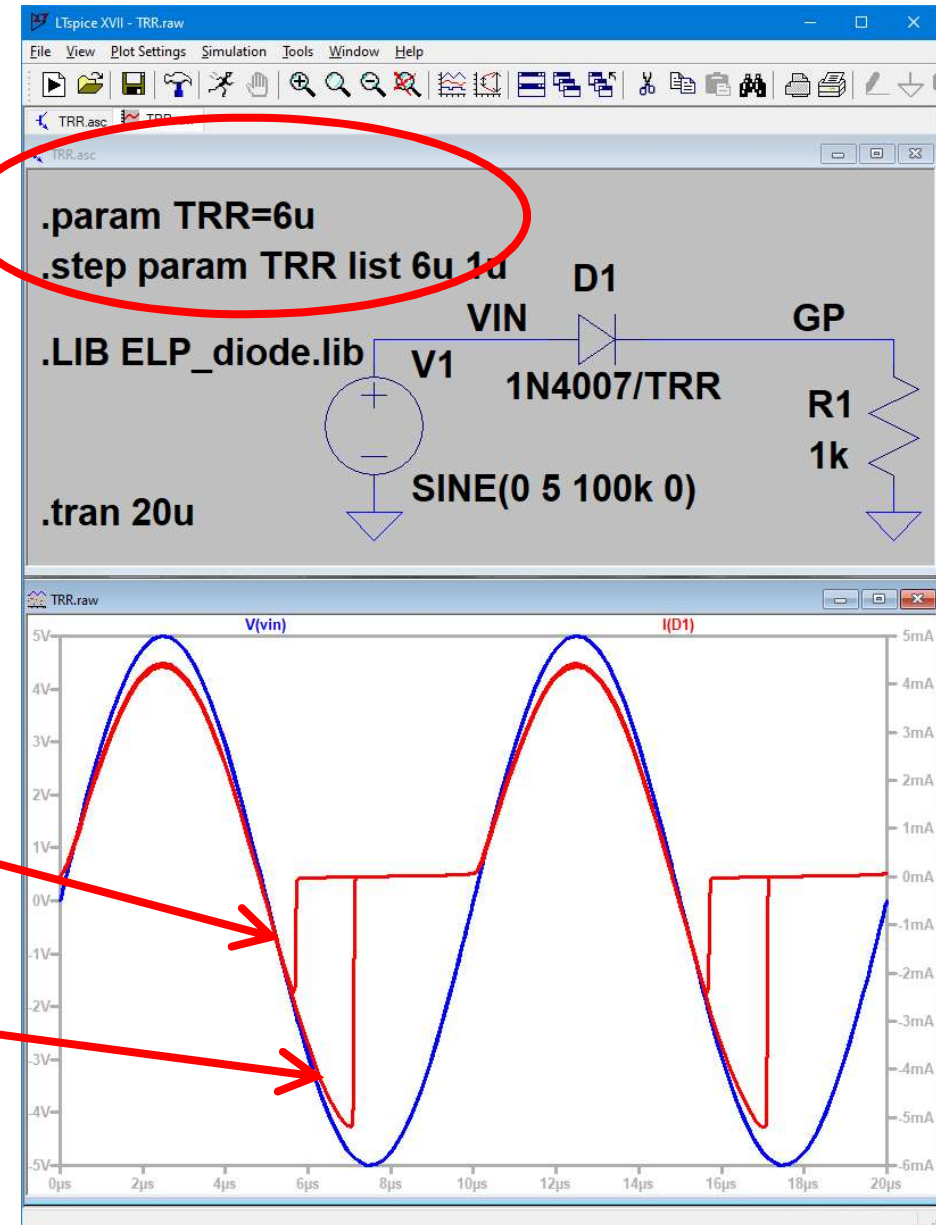

C6.3 Dynamické vlastnosti diod

S6.1: Simulace t_{RR} diody

TRR jako nastavitelný parametr

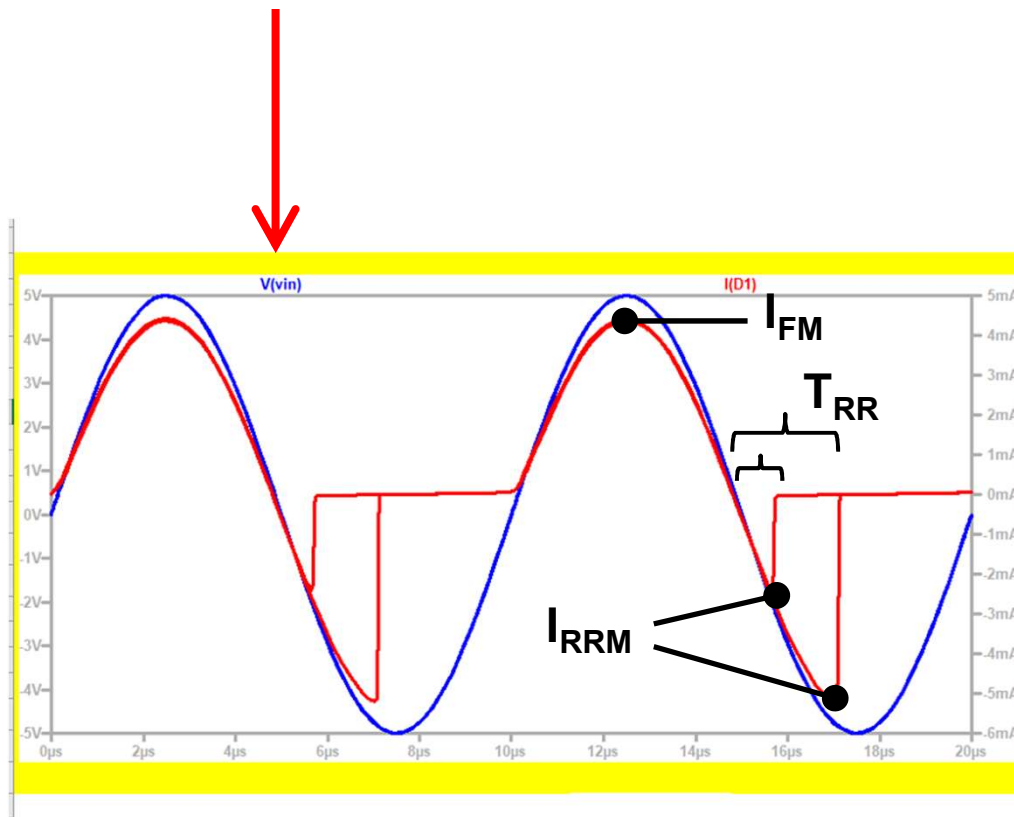

C6.3 Dynamické vlastnosti diod

Vyhodnocení S6.1 – t_{RR} diody

EXCEL – karta TRR:

Vložte graf nasimulovaných průběhů

Tab.1

Změřená data:	
f [kHz]	100
I_{FM} [mA]	4.0
t_{rr} [μs]	2.0
I_{RRM} [mA]	-4.0

Tab.2

Simulovaná data pro $T_T=1\mu s$:	
f [kHz]	100.0
I_{FM} [mA]	4.0
t_{rr} [μs]	0.7
I_{RRM} [mA]	-2.0

Tab.3

Simulovaná data pro $T_T=6\mu s$:	
f [kHz]	100.0
I_{FM} [mA]	4.0
t_{rr} [μs]	2.0
I_{RRM} [mA]	-5.0

Doplňte hodnoty
ze simulací

C6.3 Dynamické vlastnosti diod

M6.3: Měření usměrňovače

Pro Si PN a Schottky diody změřte

- stejnosměrnou složku výstupního napětí $U_{výst}$
- střídavou složku výstupního napětí (zvlnění) $u_{výstšš}$
- hodnotu nabíjecího proudu i_D a dobu otevření Δt

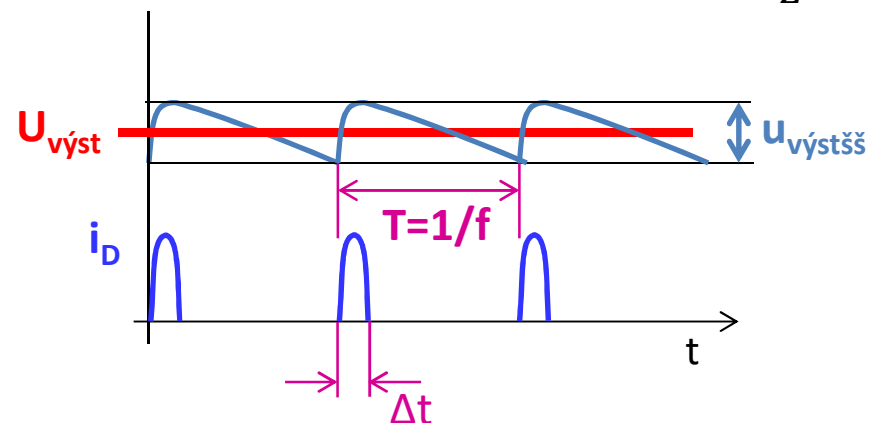
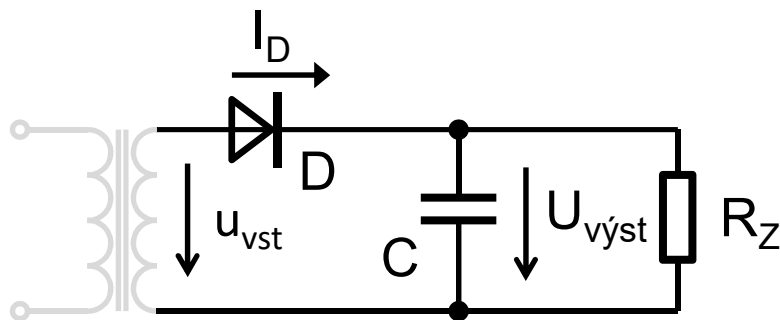
$U_{výst}$ - stejnosměrný voltmetr

$u_{výstšš}$ - osciloskop „AC“

Meřte při kmitočtu u_{vst} 50Hz a 100kHz a zadanou kombinaci R_Z , C :

u_{vst}	C	R_Z
50Hz	100 μ F	1k Ω
100kHz	0,1 μ F	1k Ω

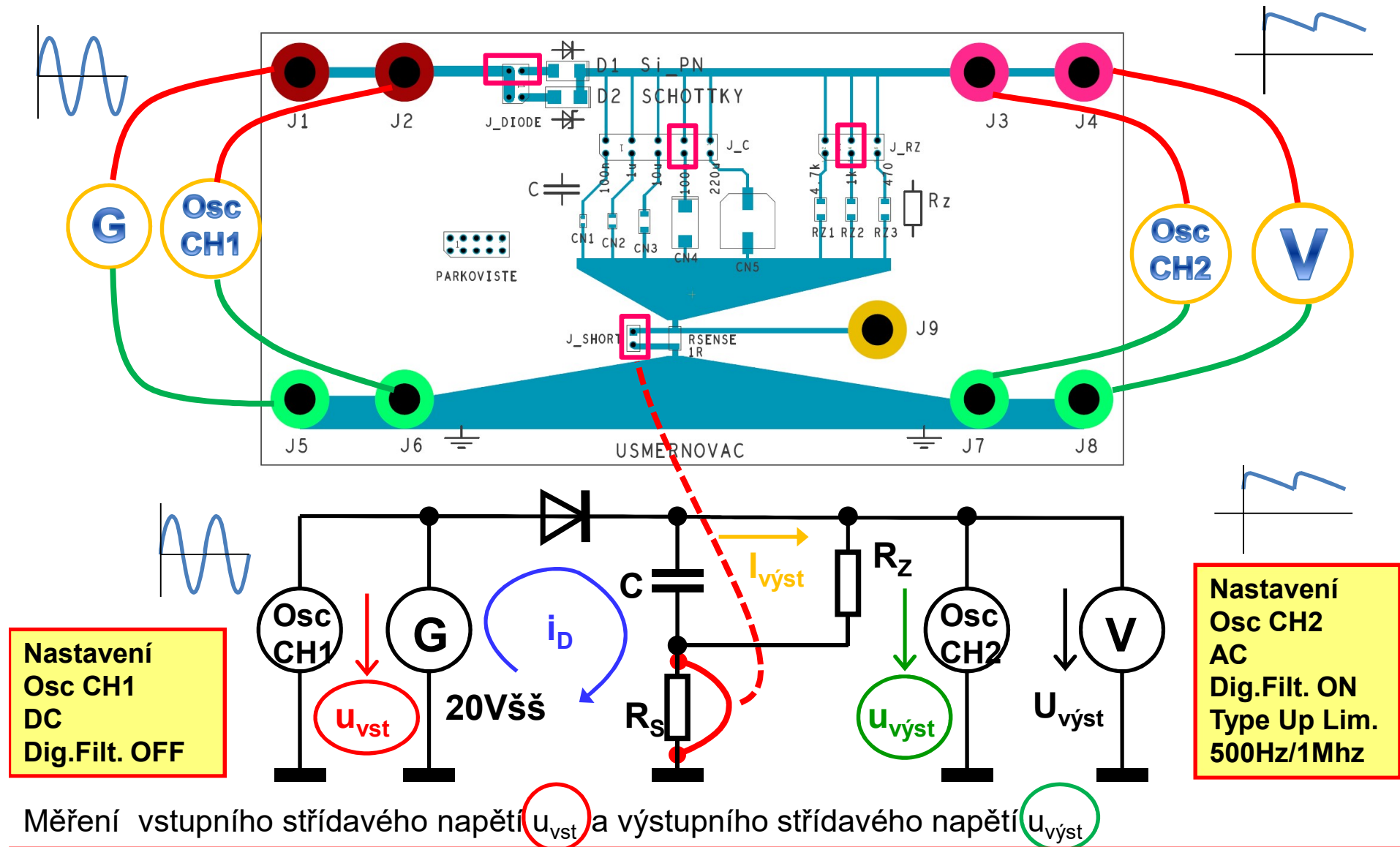
Porovnejte hodnotu změřeného zvlnění s výpočtem podle vzorce: $u_{výstšš} \approx \frac{U_{výst}}{R_Z \cdot C \cdot f}$

C6.3 Dynamické vlastnosti diod

M6.3: Měření usměrňovače

C6.3 Dynamické vlastnosti diod

Vyhodnocení M6.3 – usměrňovač

EXCEL – karta Usměrňovač:

Tab.1_50Hz			
SIMULACE 50Hz			
dioda:	PN	Schottky	
R _Z [Ω]	1000	1000	
C _F [μF]	100	100	
u _{výstš} [V]	1.0	1.0	
U _{výst} [V]	4.0	4.5	
I _{výst} [mA]	4.0	4.5	
I _{0max} [mA]	60	70	
@			
Δt [ms]	3	3	
u _{výstef} [V]	0.354	0.354	
p [%]	8.8	7.9	

Tab.1_100kHz			
SIMULACE 100kHz			
dioda:	PN	Schottky	
R _Z [Ω]	1000	1000	
C _F [μF]	0.1	0.1	
u _{výstš} [V]	2.2	0.7	
U _{výst} [V]	3.0	4.5	
I _{výst} [mA]	3.0	4.5	
I _{0max} [mA]	200	70	
@			
Δt [μs]	2	1	
u _{výstef} [V]	0.778	0.247	
p [%]	25.9	5.5	

Doplňte změřené hodnoty z osciloskopu a voltmetru

Tab.2_50Hz			
MĚŘENÍ 50Hz			
dioda:	PN	Schottky	
R _Z [Ω]	1000	1000	
C _F [μF]	100	100	
u _{výstš} [V]	1.0	1.0	
U _{výst} [V]	4.0	4.5	
I _{výst} [mA]	4.0	4.5	
I _{0max} [mA]	60	70	
@			
Δt [ms]	3	3	
u _{výstef} [V]	0.354	0.354	
p [%]	8.8	7.9	

Tab.2_100kHz			
MĚŘENÍ 100kHz			
dioda:	PN	Schottky	
R _Z [Ω]	1000	1000	
C _F [μF]	0.1	0.1	
u _{výstš} [V]	2.2	0.7	
U _{výst} [V]	3.0	4.5	
I _{výst} [mA]	3.0	4.5	
I _{0max} [mA]	200	70	
@			
Δt [μs]	2	1	
u _{výstef} [V]	0.778	0.247	
p [%]	25.9	5.5	

Výpočet zvlnění podle vzorce proběhne automaticky

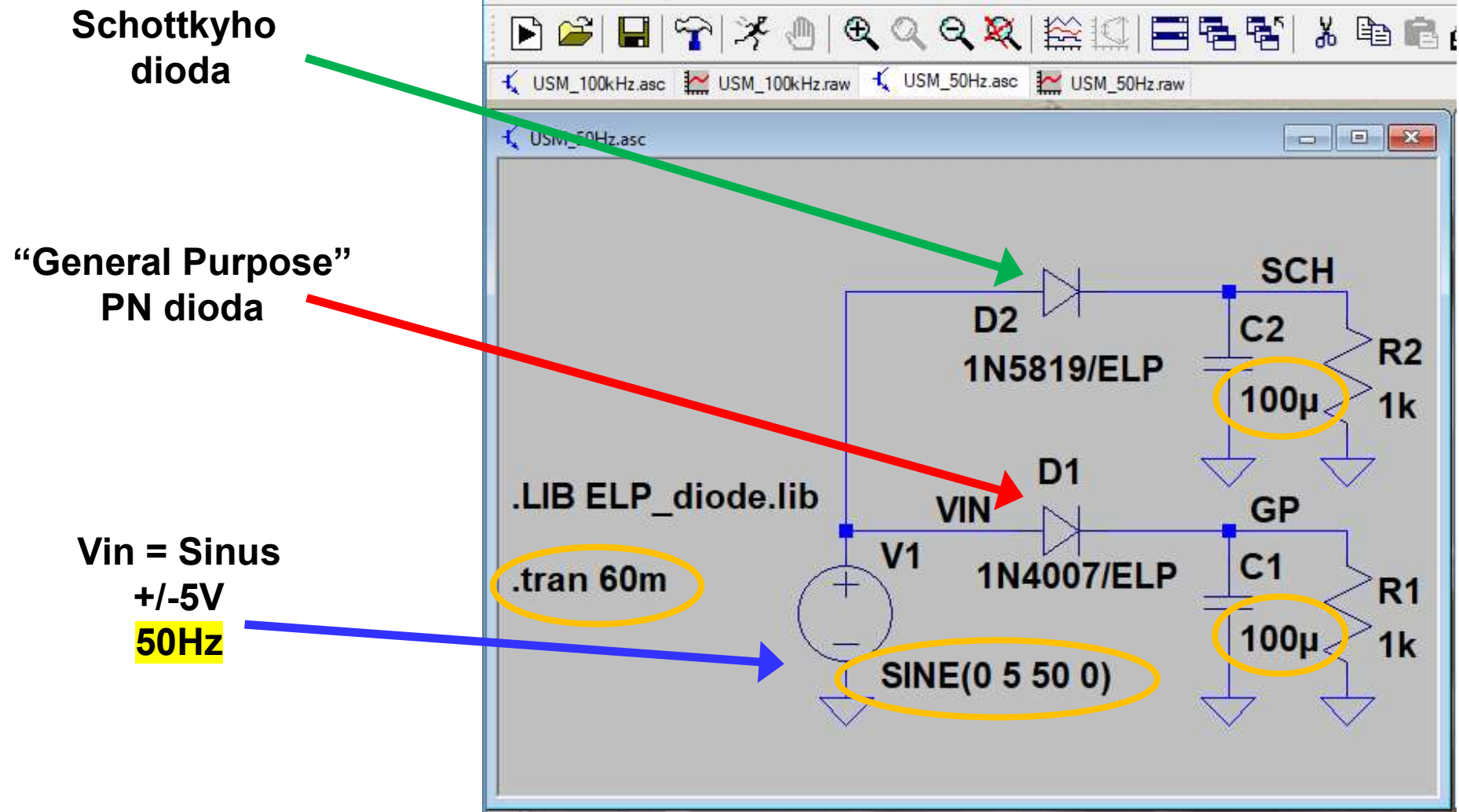
$$u_{výstš} \approx \frac{U_{výst}}{R_Z \cdot C \cdot f}$$

Tab.3_50Hz			
VÝPOČET 50Hz			
dioda:	PN	Schottky	
R _Z [Ω]	1000	1000	
C _F [μF]	100	100	
u _{výstš} [V]	0.80	0.90	

Tab.3_100kHz			
VÝPOČET 100kHz			
dioda:	PN	Schottky	
R _Z [Ω]	1000	1000	
C _F [μF]	0.1	0.1	
u _{výstš} [V]	0.30	0.45	

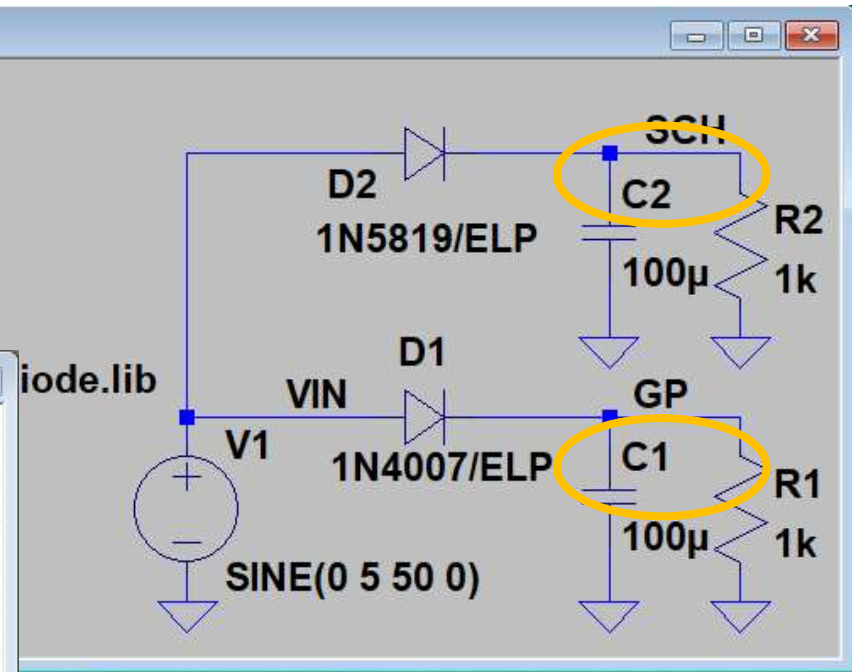
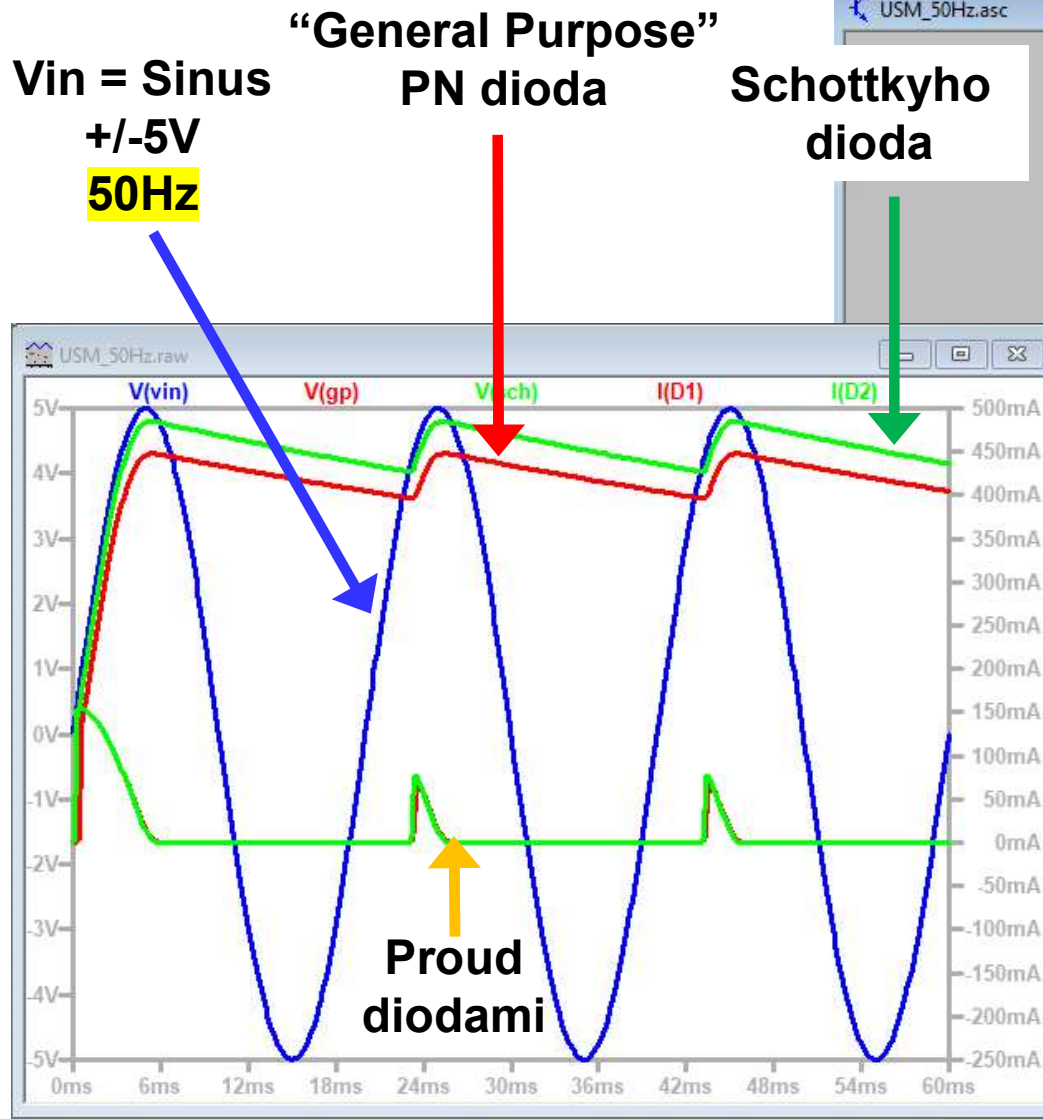
C6.3 Dynamické vlastnosti diod

S6.2: Simulace usměrňovače – 50Hz

C6.3 Dynamické vlastnosti diod

S6.2: Simulace usměrňovače – 50Hz

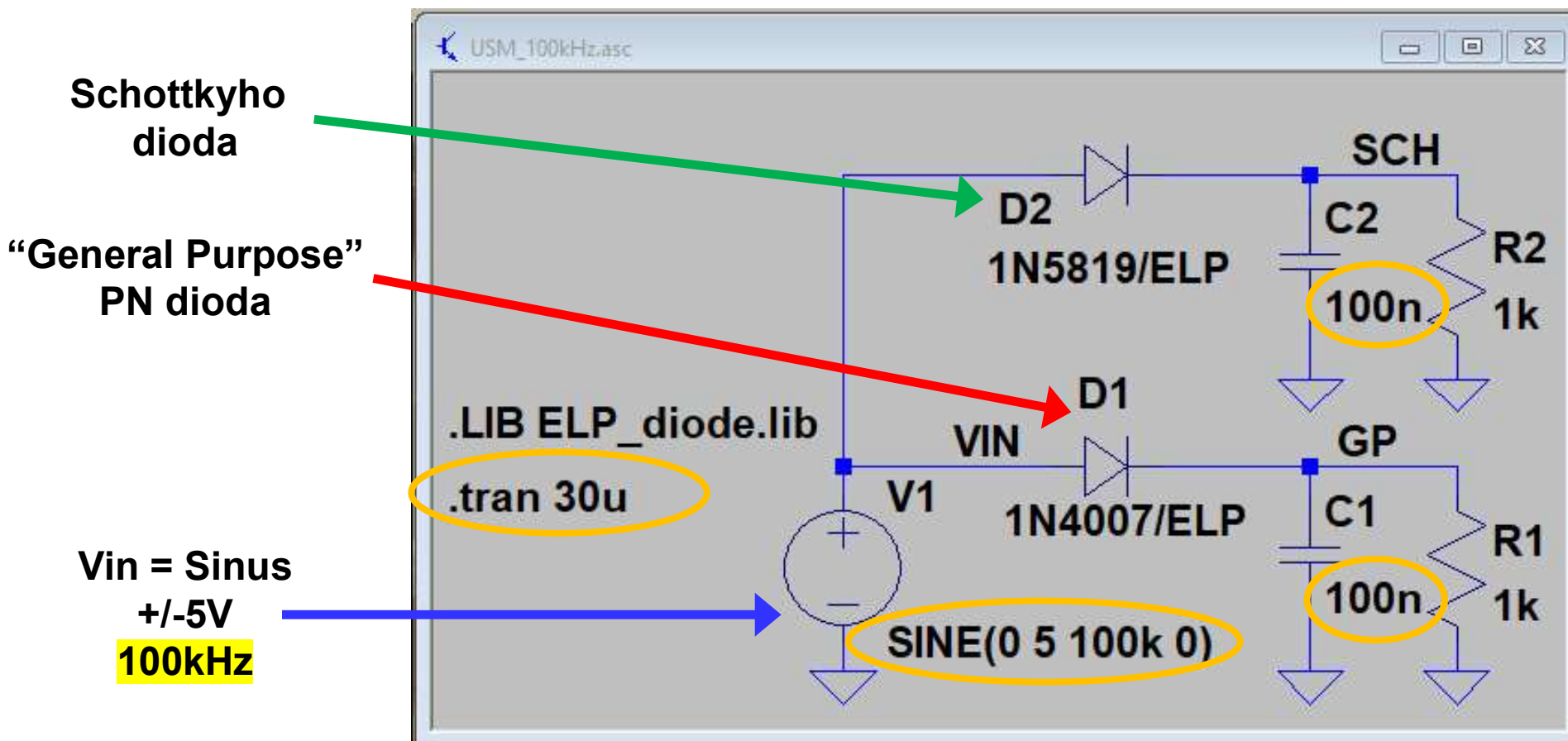
Usměrňovač 50Hz:

- Velká kapacita
- Schottkyho dioda
– větší výstupní napětí

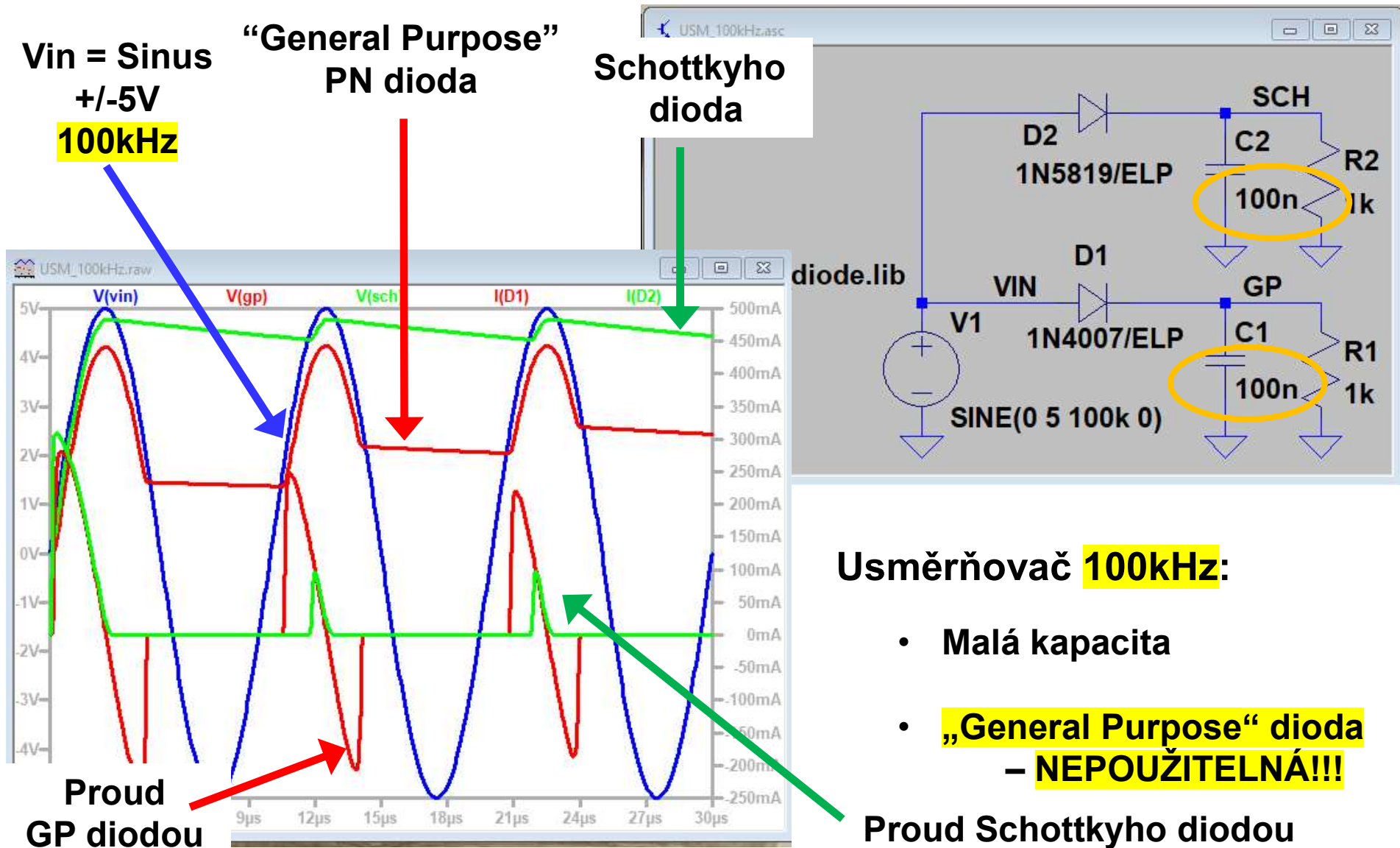
C6.3 Dynamické vlastnosti diod

S6.3: Simulace usměrňovače – 100kHz

C6.3 Dynamické vlastnosti diod

S6.3: Simulace usměrňovače – 100kHz

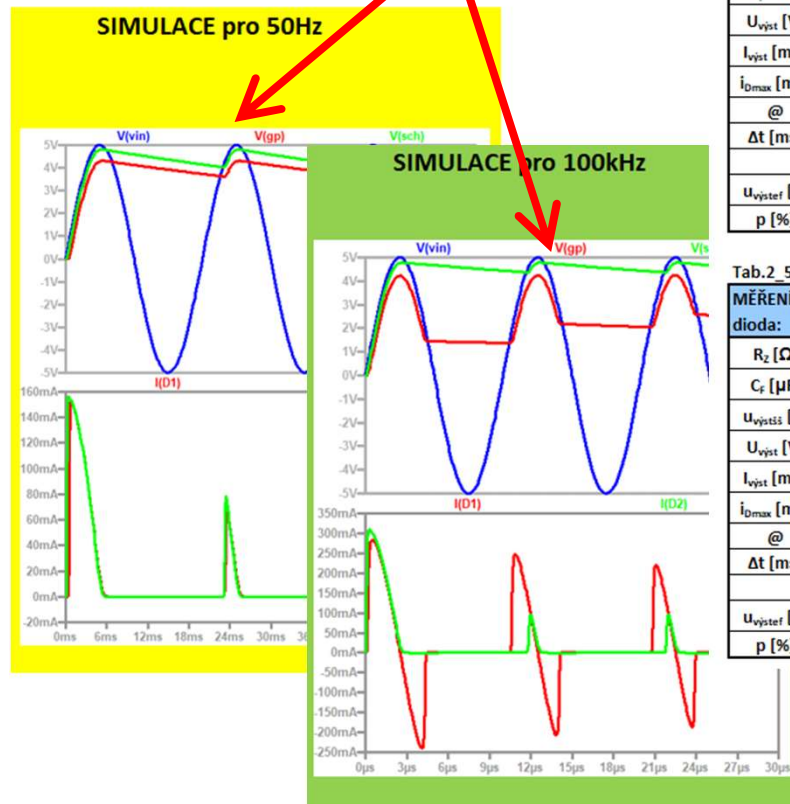
C6.3 Dynamické vlastnosti diod

Vyhodnocení S6.2 a S6.3 – usměrňovač

EXCEL – karta Usměrňovač:

Doplňte hodnoty ze simulací

Vložte
nasimulované průběhy

Tab.1 50Hz

SIMULACE 50Hz	PN	Schottky
dioda:		
R _Z [Ω]	1000	1000
C _F [μF]	100	100
u _{výstš} [V]	1.0	1.0
U _{výst} [V]	4.0	4.5
I _{výst} [mA]	4.0	4.5
I _{Dmax} [mA]	60	70
@		
Δt [ms]	3	3
u _{výstef} [V]	0.354	0.354
p [%]	8.8	7.9

Tab.1 100kHz

SIMULACE 100kHz	PN	Schottky
dioda:		
R _Z [Ω]	1000	1000
C _F [μF]	0.1	0.1
u _{výstš} [V]	2.2	0.7
U _{výst} [V]	3.0	4.5
I _{výst} [mA]	3.0	4.5
I _{Dmax} [mA]	200	70
@		
Δt [μs]	2	1
u _{výstef} [V]	0.778	0.247
p [%]	25.9	5.5

Tab.2 50Hz

MĚŘENÍ 50Hz	PN	Schottky
dioda:		
R _Z [Ω]	1000	1000
C _F [μF]	100	100
u _{výstš} [V]	1.0	1.0
U _{výst} [V]	4.0	4.5
I _{výst} [mA]	4.0	4.5
I _{Dmax} [mA]	60	70
@		
Δt [ms]	3	3
u _{výstef} [V]	0.354	0.354
p [%]	8.8	7.9

Tab.2 100kHz

MĚŘENÍ 100kHz	PN	Schottky
dioda:		
R _Z [Ω]	1000	1000
C _F [μF]	0.1	0.1
u _{výstš} [V]	2.2	0.7
U _{výst} [V]	3.0	4.5
I _{výst} [mA]	3.0	4.5
I _{Dmax} [mA]	200	70
@		
Δt [μs]	2	1
u _{výstef} [V]	0.778	0.247
p [%]	25.9	5.5

50Hz	PN	Schottky
dioda:		
R _Z [Ω]	1000	1000
C _F [μF]	100	100
u _{výstš} [V]	0.80	0.90

Tab.3 100kHz

VÝPOČET 100kHz	PN	Schottky
dioda:		
R _Z [Ω]	1000	1000
C _F [μF]	0.1	0.1
u _{výstš} [V]	0.30	0.45

$$u_{výstš} \approx \frac{U_{výst}}{R_Z \cdot C \cdot f}$$